

*«Арқалық қаласындағы облыстық № 2
әмбебап ғылыми кітапханасы» КММ
Әдістеме-библиография бөлімі*

2024 жылға берілген Арқалық қаласының атаулы күндер күнтізбесі

**ӘОЖ 038
КБЖ 92
К 17**

**Құраст.: Г. А. Нугманова, Т. С. Қойшыбаева
Шығ. жауапты: С. А. Алматыва
Ред.: Ж. Қ. Абжанова**

2024 жылға берілген Арқалық қаласының атаулы күндері және оқиғалар күнтізбегі [Мәтін] / Арқалық қаласындағы облыстық № 2 әмбебап ғылыми кітапханасы» КММ, Әдістеме-библиография бөлімі ; құраст.: Г.А. Нугманова, Т. С. Қойшыбаева ; шығ. жауапты. Ж. Қ. Абжанова. – Арқалық, 2024. – 56 б.

Күнтізбеде жалпы халықтық маңызы бар оқиғалар мен өлкеміздің тарихындағы, экономикасы мен мәдени өміріндегі айтулы оқиғалар мен атаулы күндері, 2024 жылы мерейтойы аталып өтілетін атақты тұлғалар туралы ақпараттар берілген. Сонымен қатар Қазақстан Республикасының ұлттық, мемлекеттік, кәсіптік және өзге де мерекелі күндері енгізілген.

**УДК 038
ББК 92**

**© Авторлық құқықты қорғау белгісі
(құрастырушының, автордың немесе
мекеменің аты-жөні)**

ISBN 9965-32-862-5

© Г. А. Нугманова

Құрастырушыдан

Қостанай облысының Арқалық қаласындағы Облыстық № 2 әмбебап ғылыми кітапханасының әдістеме-библиография бөлімі сіздердің назарларыңызға 2024 жылға берілген Арқалық қаласы және аймағының атаулы күндері және оқиғалар күнтізбегінің кезекті шығарылымын ұсынып отыр.

«Күнтізбенің» негізгі мақсаты – өңіріміздің танымал тұлғалары мен оның тарихы, мәдениеті, экономикасы туралы ақпарат беру. Сондай-ақ біздің кітапхана қорында бар ақпараттарды оқырмандарға жеткізу және насихаттау. Күнтізбе кітапханаларда, оқу орындарында, ұйымдар мен мекемелерде түрлі шараларды өткізуді жоспарлауға мүмкіндік береді.

Басылымға өлкеміздің атаулы тарихи оқиғалары мен атакты адамдардың мерейтойлары жайында ақпарат енгізілген. Қаламыздың тарихи, мәдени, экономикалық, әлеуметтік дамуына ат салысып жатқан мекемелер мен кәсіпорындардың, қалалар мен аудандардың, селолардың мерейтойлық даталық күндерін табуға болады.

2024 жылдың негізгі оқиғалары мен мерейтойлық күндері: Қазақстан Республикасының астанасын Алматыдан Ақмолаға (қазіргі Астана) көшіру туралы Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің қаулысы қабылданғанына 30 жыл (1994ж. 6 шілде) , «Нұр Отан» партиясы құрылғанына 25 жыл (1999ж), Қостанай қаласының негізі қаланғанына 145 жыл (1879ж), Батпаққара көтерілісіне 95 жыл (1929ж).

Күнтізбеде көпшілікке танымал белгілі қайраткерлердің өмірі мен атқарған қызметтері жайлы мәліметтер берілген.

Сонымен қатар Қазақстан Республикасының ұлттық, мемлекеттік, кәсіптік және өзге де мерекелі күндері енгізілген.

Атап айтсақ Елубай Өмірзақов (125 ж.), Шипин Омар (145 ж.), Бейімбет Майлин (130 ж.), Назарбек Бектемісов (95 ж.), Әліби Жангелдин (140 ж.), Қоғабай Сәрсекеев (85 ж.), Қойшығара Салғарин (85 ж.), Әділбек Майкөтов (155 ж.) және басқалары.

Сонымен қатар Қазақстан Республикасының ұлттық, мемлекеттік, кәсіптік және өзге де мерекелі күндері енгізілген.

Бұл атаулы күндер тізбесі жылдың әрбір айы бойынша реттеліп тізіледі және сол жылдың «Айы мен күні белгісіз атаулы күндері» берілген, «Туған күні мен айы белгісіз қайраткерлер, мекемелер мен тарихи оқиғалар тізімі» жеке топтастырылған.

Басылым негізінен кітапханашыларға, ақпараттық орталықтың баспасөз және басқа да бұқаралық ақпарат құралдарының қызметкерлеріне, мұғалімдерге, студенттерге және өлкеміздің тарихын танып-білгісі келген барша оқырман қауымға арналған.

**Арқалық қаласы және аймағы бойынша
2024 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндер**

Қаңтар

- 1 - Қазақстанның халық әртісі **Елубай Өмірзақовтың** туғанына 125 жыл (1899-1974).
- 8 – Б. Алтынсариннің Торғайда ашқан алғашқы қазақ мектебі, қазіргі Б. Алтынсариннің мұражай-үйінің ашылғанына 160 жыл (1864).

Ақпан

- 6 – ғалым-селекционер, Еңбек ардагері, Арқалық қаласының жыл адамы, **Степан Игнатьевич Гачкайлоның** туғанына 85 жас (1939).
- 6 – ақын, журналист, сықақшы, әуесқой сазгер **Марат Нұрқалиевтің** туғанына 70 жыл (1954-1987).

Наурыз

- 7 – музыкант, дирижер, Қазақстан Республикасының мәдениет қайраткері **Боранбай Әбенев** 75 жаста (1949).
- 15 – ақын, журналист **Мұқатов Нағашыбай Мұқатұлының** туғанына 75 жас (1949).

Сәуір

- 1 - қазақ жазушысы, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты **Салғарин Қойшығара Салғараұлының** туғанына 85 жас (1939).
- 1 - қазақтың көрнекті жазушысы, қоғам қайраткері **Қоғабай Сәрсекеевтің** туғанына 85 жыл (1939-2014).
- 15 – мемлекет және қоғам қайраткері **Оразалы Қозыбаевтың** туғанына 100 жыл (1924-1995).

Мамыр

- 5 – ақын, Қазақстан Жазушылар және Журналистер одағының мүшесі **Жолбарыс Баязидтің** туғанына 90 жыл (1934 - 2023).
- 21 - Қазақстанның халық ақыны, сазгер, жазушы-сатирик, журналист, **Қонысбай Әбілдің** туғанына 70 жыл (1954-2022).
- 25 – әскери қайраткер, армия генералы, Кеңес Одағының Батыры, Халық қаһарманы **Сағадат Нұрмағамбетовтың** туғанына 100 жыл (1924-2013).

Маусым

- 2 - көрнекті қоғам және мемлекет қайраткері, Дала өлкесінің төтенше әскери комиссары, Азамат соғысының батыры **Жангелдин Әліби Тоғжанұлының** туғанына 140 жыл (1884-1953).
- 26 – журналист, Қазақстанның еңбек сіңірген мәдениет қызметкері **Көшкінбай Кененбаевтың** туғанына 80 жыл (1944).

Шілде

- 9 - Арқалық хабары» газетінің жарыққа шыққанына 20 жыл (2004).
- 13 - Арқалық ауылшаруашылық тәжірибе станциясы құрылғанына 45 жас (1979).
- 31 – «Шертер» фольклорлық-этнографиялық ансамблінің құрылғанына 50 жыл (1974).

Тамыз

- 4 - мұрағат ісінің үздігі **Мамажан Гүлсара Шолпанбайқызының** туғанына 85 жыл (1939).
- 9 - халық ақыны **Омар Шипиннің** туғанына 145 жыл (1879-1963).
- 12 – жазушы-журналист, Қазақ КСР еңбек сіңірген мәдениет қызметкері, этнограф **Сабыржан Шүкірұлының** туғанына 85 жыл (1939-2013).
- 19 – КСРО денсаулық сақтау ісінің үздігі, дәрігер **Байжұманов Асқар Байжұманұлының** туғанына 85 жас (1939).

Қыркүйек

- 7 – Торғай селосындағы Ы. Алтынсарин атындағы педогогикалық мемориалдық мұражайының құрылғанына 35 жыл (1989).
- 12 – Қараторғай су құбыры іске қосылғанына 50 жыл (1974).
- 15 - Аманкелді ауданындағы А. Иманов атындағы мемориалдық мұражайдың ашылғанына 55 жыл (1969).
- 17 - Арқалық гуманитарлық-педагогикалық колледжінің құрылғанына 45 жыл (1979).
- 21 – Қазақ КСР халық әртісі, КСРО Мемлекеттік сыйлығының лауреаты **Қапан Бадыровтың** туғанына 120 жыл (1904-2000).

Қазан

- 13** – ақын, қоғам қайраткері **Назарбек Бектемісовтың** туғанына 95 жыл (1929-1992).
- 18** – жазушы, аудармашы, драматург **Мұхамеджан Дүзеновтың** туғанына 100 жыл (1924-1979).
- 25** – мерген, Кеңес Одағының Батыры, қаһарман қазақ қызы **Әлия Молдағұлованың** туғанына 100 жыл (1924 - 1944).

Қараша

- 7** – ақын, журналист **Ілияс Байтұрсынның** туғанына 85 жыл (1939-2003).
- 15** – жазушы **Бейімбет Майлиннің** туғанына 130 жыл (1894-1939).
- 16** - ғалым **Аманқұл Бекеновтің** туғанына 85 жас (1939).
- 28** – ғалым-агроном **Сәдуақасов Нұралы Мұстафаұлының** туғанына 60 жас (1964).

Желтоқсан

- 18** - қоғам қайраткері **Әділбек Майкөтовтің** туғанына 155 жыл (1869-1919).
- 12** - этнограф, журналист-жазушы, ақын, әдебиетші-ғалым **Сейіт Кенжеахметұлының** туғанына 85 жыл (1939-2011).
- 22** – ғалым-физик **Фазылхан Бәйімбетовтың** туғанына 85 жыл (1939-2011).
- 30** – жазушы, журналист, публицист **Жұмабек Кенжалиннің** туғанына 70 жыл (1954-2017).

2024 жылы айы мен күні белгісіз аталып өтілетін және еске алынатын күндер

- халық ақыны **Нұржан Наушабаевтың** туғанына 165 жыл (1859-1919).
- ақын, жырау, шешен, шежіреші, күйші **Ахметқан Әбіқаевтың** туғанына 120 жыл (1904-1986).
- геодезияшы **Василий Михайлович Гордеевтің** туғанына 145 жыл (1879-1966).
- Торғай қаласына қала статусының берілгеніне 155 жыл (1869)
- ағартушы-педагог **Нұрғали Құлжановтың** туғанына 155 жыл (1869-1919).
- Торғай облысында орысша-қазақша 2 кластық училище ашылғанына 145 жыл (1879).
- Батпаққара көтерілісіне 95 жыл (1929).
- Арқалық қаласының құрметті азаматы, заңгер **Бобровсий Григорий Петровичтің** туғанына 95 жыл (1929).
- қалалық № 2 орта мектептің құрылғанына 60 жыл (1964).
- палуан, Орта Азия чемпионы **Танатқан Дүйсекеевтің** туғанына 125 жыл (1899-1964)

Елубай Өмірзақов
Туғанына 125 жыл
(1899-1974)

1 қаңтар

Өмірзақов Елубай (дұрысы Елеубай) – қазіргі Қостанай облысы, Таран ауданы, Б. Майлин ат. ауылда туған – актер, домбырашы-әнші, киноактер, ұлттық профессионалды театр өнерінің негізін қалаушылардың бірі. ҚАЗССР халық әртісі (1931). 1923-25 ж. Орынбор қаласындағы Қазақ халық ағарту институтында оқып білім алған. Алғашында ауыл мектебінде оқып хат таныған. Кейін қиссаларды жаттап өсті. Актер талантының ұшталуына қамқорлық жасаған кісінің бірі – Б. Майлин. Ол алғаш рет ауыл сахнасында Майлин қойған «Қаламқас» спектакліндегі сұлу Қаламқастың да, оның сүйген жары Шапайдың да рөлін бірдей орындап, көпшілікке танылды. 1919 жылы Е. Алдоңғаров, Ә. Еленова, Ж. Еленов, М. Фаризов, А. Сегізбаевтармен бірге «Қызыл керуен» труппасының жұмысына белсене қатысты. 1920-23 ж. Қостанайда милиционерлік қызмет атқара жүріп те өнерден қол үзбеді. Ал Орынборда оқыған кездері Я. Свердлов ат. клуб жанынан ұйымдастырылған әуесқойлар труппасы М. Әуезовтің «Еңлік-Кебегі» мен Ж. Ерданаевтың «Малқамбайын» қойғанда ол осы спектакльдерде Абыз бен Малқамбай рөлдерін ойнады. Өмірзақов театрда 150-ден астам ірілі-уақты рөлдерде ойнады. Олардың ішінде Әуезовтың «Қарагөзіндегі» Асан сал «Еңлік-Кебектегі» Абыз, Жапал, Кеңгірбай, «Түңгі сарындағы» Жантас, «Қара қыпшақ Қобыландыдағы» Қазан батыр, «Абайдағы» Дәркембай (ССР Мемл. Сыйл. 1952), т.б, Ғ. Мүсіреповтің «Амангелдісіндегі» Амангелді, Мұңайтпас, т.б. 1938 жылдан бастап киноға да түсті. Ол қазақтың тұңғыш көркем фильмі «Амангелдіде» халық батыры Амангелді Үдербайұлы Имановтың рөлін асқан шеберлікпен орындап шыққан. Өмірзақов қазіргі Қазақтың мемлекеттік академия опера және балет театрын (1934) ұйымдастырушылардың бірі, осы театр сахнасында қойылған Әуезов пен И.В. Коцықтың “Айман – Шолпан” (1934) және Майлин мен Е.Г. Брусиловскийдің “Жалбыр” сияқты музыка спектакльдерінде халық өкілі, тапқыр Жарас пен күзетші Қайрақбайдың рөлін орындады. 1930 – 1940 жылдары драма театрында ойнаумен ғана шектелмей, радио мен филармонияға, эстрадалық концерттер мен кино өнерінің дамуына да қызу ат салысты, табиғи талантының әр қырынан танылды. Халық өнерінің қайнар көзінен нәр алған Өмірзақов әйгілі халық батыры Амангелдінің (әуелі Майлин мен Ғ.М. Мүсіреповтің осы аттас спектаклінде; одан кейін осы аттас фильмде, 1938), сондай-ақ Жарас пен Дәркембайдың бейнесін (Әуезовтің “Түңгі сарыны” мен “Абайында”; соңғы рөлі үшін КСРО Мемлекеттік сыйлығы берілді, 1952) шеберлікпен сомдады.

Әдебиеттер:

1. Адам болсам - Бейімбеттің арқасы [Мәтін] : [жазушы Бейімбет Майлиннің туғанына - 110 жыл] / Елубай Өмірзақов // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. – Б. 14
2. Өмірзақов, Е. Ұстаздарым-достарым [Мәтін] : естеліктер. – Алматы : Жалын, 1976. – 128 б.

Ол туралы:

3. Елубай Өмірзақов [Мәтін] // Қазақ ССР : 4 томдық қысқаша энцикл. / бас ред. Р. Н. Нұрғалиев. - Алматы : 1989. - Т. 4. - Б. 484-485.
4. Қадырменова, Әсемгүл. Еңбегімен еленген ерлер [Мәтін] : ["Құрметті азамат" атағы туралы] / Әсемгүл Қадырменова // Қостанай таңы. – 2017. - 25 шілде. - Б. 5.
5. Қуанова, Роза. Сахна тарланы [Мәтін] : Қазақстанның Халық әртісі Елубай Өмірзақовтың туғанына - 115 жыл / Роза Қуанова // Қостанай таңы. - ("Зерде" тарихи-танымдық қосымшасы). - 2014. – 11 сәуір. - Б. 10.
6. Балтабаева, Ажар. Сахна серкесі - Ел-ағаң [Мәтін] : [халық әртісі Елубай Өмірзақов туралы] / Ажар Балтабаева // Қостанай таңы. – 2007. - 11 желтоқсан. - Б. 5.
7. Кекілбаев, Әбіш. Өлмес өнеге [Мәтін] : [Бейімбет Майлиннің уғанына -110 жыл] / Әбіш Кекілбаев // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. - Б. 6-10.
8. Бадаққызы, Г. Ел-ағаның ерекше тойы [Мәтін] : [актер Елубай Өмірзақов туралы] / Г. Бадаққызы // Қостанай таңы. – 2000. – 7 қаңтар. – Б. 8.
9. Сахна тарланы [Мәтін] : [Е. Өмірзақовтың туғанына 100 жыл] // Қостанай таңы. – 1999. – 21 желтоқсан. – Б. 3.
10. Қарымсақова, А. Ел-аға ел есінде [Мәтін] : [актер Е. Өмірзақовтың туғанына 100 жыл] / А. Қарымсақова // Қостанай таңы. – 1999. – 22 маусым. Б. 5.
11. Ілияс, Б. Есімін еске алды [Мәтін] : [Қостанайдағы Ы. Алтынсариннің мұражайында қазақ өнерінің классигі Е. Өмірзақовқа арналған көрме ашылды] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1999. – 22 маусым. – Б. 5.
12. Кекілбаев, Әбіш. Өлмес өнеге [Мәтін] : [жазушы Бейімбет Майлиннің туғанына – 110 жыл] / Әбіш Кекілбаев // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. – Б. 6-10.

Шипин Омар
Туғанына 145 жыл
(1879-1963)

9 тамыз

Омар Шипин 1879 жылы Қостанай облысы, Обаған ауданында (қазіргі Алтынсарин ауданы) туған. 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалысына белсене қатысушы, көтеріліс жаршысы. Ауыл молдасынан сауат ашып, халық ауызындағы өлең-жырларды жаттап өскен. 1916 жылғы Торғай көтерілісіне басынан аяғына дейін қатынасып, хан штабының хатшысы болған. Ол көтеріліс күндерінде қаламы мен қаруын қатар ұстап, «Арман», «1916 жыл», «Аманкелдінің айбаты», «Торғай соғысы», «Халық атынан» атты жалынды жырларымен танылды. «Патша тақтан түскенде», «Октябрь нұры», «Ақын үні» т.б. жырлармен жаң заманды шаттана қарсы алды. 1943 жылы Ленинград майданына Қостанайлықтардың сәлем-сауқатын апарып қайтқан делегация құрамында болды. Ақын шығармаларының негізгі тақырыбы Отан мен туған халқына деген сүйіспеншілік, ерлік дәстүрі, қарапайым адамдардың еңбектегі ерлігі. «Масаты қыз», «Қойшы Күлен», «Жеткіншек» (1954), «Сыбызғы үні», «Бес батыр» дастандарында ұлтымыздың тарихы мен қарапайым халықтың ауыр тұрмысын арқау еткен. Шығармаларының 10 жинағы жарияланды. Орыс тілінде де басылып шықты.

О. Шипин үш рет Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің депутаты болып сайланған, Ленин орденімен, Еңбек Қызыл ту, «Құрмет белгісі» ордендерімен, Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесі президиумының 1944 жылы 29 маусымдағы жарлығымен Аманкелді батырды есте қалдыру және атап өту жөніндегі зор еңбегі үшін Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің грамотасымен және бағалы сыйлықтармен марапатталған.

1961 жылы «Қазақ ССР-інің халық ақыны» құрметті атағы берілді.

Шығармалары:

13. Қостанай [Мәтін] : [өлең] / О. Шипин // Коммунизм таңы. - 1982. - 3 маусым. - Б. 3.
Таңдамалы шығармалар [Мәтін] : өлеңдер мен дастандар / О. Шипин. - Алматы : Қазмемәдеббас, 1961. - 241 б.
Аманкелдінің Торғай қаласына шабуылы [Мәтін] : [өлең] / О. Шипин // Коммунизм жолы. - 1959. - 17 мамыр. - Б.
Тың үстіндегі ту [Мәтін] : өлеңдер мен дастандар / О. Шипин. - Алматы : Қазмемкөркемәдеббас, 1957. - 154 б.
Туған жер [Мәтін] : өлеңдер / О. Шипин. - Алматы : Қазмемкөркемәдеббас, 1955. - 109 б.
Аманкелді ауданының еңбекшілеріне хат [Мәтін] : [өлең] / О. Шипин // Большевиктік жол. - 1944. - 26 сәуір. - Б. 4.
Ардақты Ленин данышпан [Мәтін] : [өлең] / О. Шипин // Большевиктік жол. - 1944. - 21 қаңтар. - Б. 4.
Алтын заң [Мәтін] : [өлең] / О. Шипин // Большевиктік жол. - 1942. - 5 декабрь. - Б. 4.

Ол туралы әдебиеттер:

14. Советтік Қазақстан жазушылары [Мәтін] : био-библиографиялық анықтамалар. – Алматы, 1987. – Б. 700-701.
15. Хасенов, Ермекбай. Омар ақын ізі қалған [Мәтін] : [халық ақыны Омар Шипин туралы] / Ермекбай Хасенов // Қостанай таңы. - 2007. – 20 қараша. – Б. 4.
16. Жақсан, Оразалы. Бұл қазақта Шипиндей ақын өткен [Мәтін] : [халық ақыны Омар Шипин туралы] / Оразалы Жақсан // Жас Алаш. - 2004. - 4 қыркүйек. – Б. 5.
17. Алдабергенұлы, Қ. Ағаның көз алдымда күміс жүзі [Мәтін] : [ақын О. Шипинге 120 жыл] / Қ. Алдабергенұлы // Қостанай таңы. – 1999. – 1 қыркүйек. – Б. 4.
18. Алдабергенұлы, Қ. Жарқ еткен айнадайын, айналайын [Мәтін] : [ақын Омар Шипин туралы өлең] / Қ. Алдабергенұлы // Қостанай таңы. – 1999. – 1 қыркүйек. – Б. 5.
19. Сағитова, Г. Замана жыршысы [Мәтін] : [ақын Омар Шипинге 120 жыл] / Г. Сағитова // Қостанай таңы. – 1999. – 25 мамыр. – Б. 5.

**Майлин Бейімбет
Жармағамбетұлы
Туғанына 130 жыл
(1894-1938)**

15 қараша

Бейімбет (Бимағамбет) Жармағамбетұлы Майлин 1894 жылғы 15 қарашада Қостанай ауданы, қазіргі Майлин атындағы совхозда туған. Қазақ Кеңес әдебиетінің негізін салушылардың бірі. Бейімбет алғаш ауыл молдасынан оқып, сауатын ашты. 1911-15 жылы Тройцк қаласындағы Уазифа медресесінде, Қостанайдағы орысша-қазақша мектепте, Уфада медресесінде, Қостанайдағы орысша-қазақша мектепте, Уфадағы Медресе-Ғалияда оқып білім алды. 1916-1919 жылдары мұғалім болды, жазушылықпен шұғылданды. «Еңбекші қазақ» газетінде жұмыс істеді. (1922-23), 1923-25 жылдары «Еңбекші қазақ» газетіне қайтып келді, «Ауыл тілі» газетінде редактор болды (1928-32). 1932-37 жыл аралығында «Социалистік Қазақстан» газетінде бөлім меңгерушісі, редактордың орынбасары, «Қазақ әдебиеті» газетінде бас редактор т.б. қызметтер атқарды.

Б. Майлиннің алғаш өлеңдері медреседе оқып жүргеннен бастап газет-журнал беттеріне жарияланды. Оның тұңғыш баспа жүзін көрген шығармалары – «Қостанай уезі, Дамбар болысы» очеркі (1913), «Көңіліме» атты өлеңі (1914), «Шұғаның белгісі» (алғашқы нұсқасы, 1914), «Болған іс» әңгімесі (1915) «Айқап» журналында жарияланды. Осы кезеңнен бастап, поэзиялық туындылармен қатар прозалық шығармаларды да өндірте жазды. Мерзімді баспасөзге белсене қатысып публицистикалық очерк, фельетон т.б. жанрларда қалам тартты.

Б. Майлин Қазақ әдебиетінің проза саласын, әсіресе, көркем әңгіме жанрын өркендетуге көп еңбек сіңірген қаламгер. Оның бұл саладағы тұңғыш көлемді еңбегі – «Шұғаның белгісі» повесі.

Қазақ драматургиясын дамытуда да Майлиннің қосқан өзіндік үлкен үлесі бар. Ол ірілі-ұсақты 25 пьеса, «Жалбыр» либреттосы, «Аманкелді» сценарийінің авторы. Оның тұңғыш драмалық шығармасы – «Шаншар молда» пьесасы 1916 жылы жазылып, ауыл сахнасында қойылды.

Шығармалары:

27. Азамат Азаматович. Ұлпан [Мәтін] : романдар / Майлин Б. Мүсірепов Ғ. - Алматы : Жазушы, 2009. - 440 б.
28. Ел сыры [Мәтін] : повесть, әңгімелер / Майлин Б. - Алматы : Жазушы, 2003. - 192 б.
29. Көшпелі махаббат [Мәтін] : әңгімелер / Майлин Б.; құраст.: Д. Әшімханұлы. - Астана : Таным, 2003. - 80 б.
30. Шұғаның белгісі: повестер, әңгімелер / Майлин Б. - Астана : Елорда, 1999. - 364 б.
31. Ел сыры [Мәтін] : повестер, әңгімелер, өлеңдер, фельетондар Майлин Б. - Алматы : Жазушы, 1994. - 352 б.
32. Тұңғыш құрбан [Мәтін] : белгісіз шығармаларының жинағы / Майлин Б.; құраст. С. Байменшин. – Алматы : Рауан, 1994. - 254 б.
33. Әйт, шүү, ала атым [Мәтін] : өлеңдер / Майлин Б. – Алматы : Жалын, 1990. - 14 б.
34. Бес томдық шығармалар жинағы. 4-том. 1928-1935 жылдар арасындағы әңгімелер, романнан үзінді, повесть, сценарий / Майлин Б. – Алматы : Жазушы, 1988. - 432 б.
35. Бес томдық шығармалар жинағы. 5-том. Роман және повестер / Майлин Б.; Қаз. ССР Ғылым акад. М. О. Әуезов атындағы әдебиеті және өнер ин - ты. - Алматы : Жазушы, 1988. - 456 б.
36. Бес томдық шығармалар жинағы. 3-том. Повестер мен әңгімелер / Майлин Б.; Қаз. ССР Ғылым акад. М. О. Әуезов атындағы әдебиеті және өнер ин-ты. - Алматы : Жазушы, 1987. - 336 б.
37. Бес томдық шығармалар жинағы. 2-том. Пьесалар / Майлин Б. жауапты шығар.: М. Атымов ; Қаз. ССР Ғылым акад. М. О. Әуезов атындағы әдебиеті және өнер ин-ты. - Алматы : Жазушы, 1987. - 352 б.
38. Бес томдық шығармалар жинағы. 1-том. Өлеңдер, поэмалар / Майлин Б.; жауапты шығар.: М. Атымов ; Қаз. ССР Ғылым акад. М. О. Әуезов атындағы әдебиеті және өнер ин-ты. - Алматы : Жазушы, 1986. - 344 б.
39. Шұғаның белгісі [Мәтін] : повесть және әңгімелер / Майлин Б. - Алматы : Жалын, 1981. - 192 б.
40. Раушан – коммунист [Мәтін] : повесть / Майлин Б. - Алматы : Мектеп, 1980. - 56 б.
41. Қызыл жалау [Мәтін] : роман, повесть, әңгіме, пьеса, фельетон, очерктер / Майлин Б.; құраст.: С. Ордалиев. – Алматы : Жазушы, 1979. - 384 б.
42. Таңдамалы [Мәтін] : повестер және әңгімелер / Майлин Б. – Алматы : Жазушы, 1977. - 544 б.

43. Кемпірдің ертегісі [Мәтін] / Майлин Б. - Алматы : Жазушы, 1971. - 24 б.
44. Рамазанұлы, Сәлімжан. Бейімбетке арнау [Мәтін] : толғау / Сәлімжан Рамазанұлы // Қостанай таңы. - ("Қостанай ақшамы" танымдық тағылымдық, көңілашар қосымшасы). – 2017. - 29 желтоқсан. - Б. 12.
45. Ыбырай, Әлібек. Би-ағанның кейіпкері [Мәтін] : немесе Есмолданың ұрпағы айтқан ақжарма сыр / Әлібек Ыбырай // Қостанай таңы. – 2017. 21 сәуір. - Б. 10-11.
46. Меңдібай, Сәлім. Би-ағана бас иген [Мәтін] : журналист жазушы,ғалым, дипломат Серікқали Байменше туралы сөз / Сәлім Меңдібай // Қостанай таңы. - 2016. - 5 ақпан. - Б. 6.
47. Тұрсынбайұлы, Бағашар. Би-ағанның елінде [Мәтін] : [жазушы Б. Майлин туралы] / Тұрсынбайұлы Бағашар // Қазақ әдебиеті. - 2014. - 22- 28 тамыз. - Б. 1, 4
48. Майлина, Күлжамал. Аяулы жолдас, адал жар [Мәтін] : [жазушы Бейімбет Майлиннің отбасылық өмірі туралы] / Майлина Күлжамал // Аңыз адам. - 2014. - № 11. - Б. 9-10.
49. Рахманова, Нұржанат. "Раушан коммунисттегі" автор мен кейіпкер[Мәтін] : [жазушы Бейімбет Майлиннің "Раушан коммунист" повесі жайлы] / Нұржанат Рахманова // Жұлдыз. - 2010. - № 2. - Б. 202 - 208.
50. Меңдібай, Сәлім. Би-ағанның жоқтаушысы [Мәтін] : әдебиетші, ғалым, қайраткер Тоқтар Бейісқұловтың бес томдық жинағы шықты / Меңдібай Сәлім // Қостанай таңы. - 2010. - 25 мамыр. - Б. 2.
51. Қамытбекұлы, Ғалымжан. Сайрамдағы тарихи тас эрмитажда тұр [Мәтін] : [жазушы Бейімбет жазған тас бағана туралы] / Қамытбекұлы Ғалымжан // Қазақ әдебиеті. - 2008. - 12 желтоқсан. - Б. 13.
52. Қабышұлы, Ғаббас. Би - ағаның Тоқтары [Мәтін] : [Бейімбет Майлинді зерттеуші Т. Бейісқұлов туралы] / Ғаббас Қабышұлы // Әдебиет айдыны. – 2007. - 1 ақпан. – Б. 10.
53. Қамбарбекова, Қ. "Гүлденсе ауыл - гүлденеміз бәріміз" [Мәтін] : [жазушы Б. Майлин шығармаларын оқыту] / Қ. Қамбарбекова // Сыныптағы тәрбие. - 2006. - № 5. - Б. 30 -34.
54. Меңдібай, Сәлім. Би - ағанның алдындағы бір парызымыз [Мәтін] : [Бейімбеттанушы Тоқтар Бейісқұловтың хаты] / Сәлім Меңдібай // Зерде - (" Қостанай таңының" тарихи танымдық қосымшасы). - 2006. - № 1. - 3 наурыз. - Б. 4. .
55. Кәдірбекқызы, Г. Үш алып, үш бәйтерек [Мәтін] : [халқымыздың ұлы перзенттері - Сәкен, Бейімбет, Ілиястің өмірі мен шығармаларымен таныстыру] / Г. Кәдірбекқызы // Ұлағат. - 2005. - № 2. - Б. 33-35.
56. Қалина, Кәмшат. Ұмтылыс ұлы тұлға [Мәтін] : [жазушы Б. Майлиннің шығармашылығы туралы] / Кәмшат Қалина // Торғай. - 2005. - 14 қаңтар.

57. Майлина, Күлжамал. 28 жыл өксідім [Мәтін] : [жазушы Бейімбет Майлин туралы жары Күлжамал Майлинаның естелігі] / Күлжамал Майлина // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. - Б. 15.
58. Қожамқұлов, Серке. Ел қамын жеген Едіге еді [Мәтін] : [жазушы Бейімбет Майлиннің туғанына - 110 жыл] / Серке Қожамқұлов // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. - Б. 15.
59. Құдаш, Сәйфи. Көз қарашығына айналған қолтаңба [Мәтін] : [жазушы Бейімбет Майлиннің туғанына - 110 жыл] / Құдаш Сәйфи // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. - Б. 13-14.
60. Өмірзақов, Елубай. Адам болсам - Бейімбеттің арқасы [Мәтін] : [жазушы Бейімбет Майлиннің туғанына - 110 жыл] / Елубай Өмірзақов // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. – Б. 14.
61. Мұқанов, Сәбит. Тобылдан шыққан тарланбоз [Мәтін] : [жазушы Бейімбет Майлиннің туғанына - 110 жыл] / Сәбит Мұқанов // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. - Б. 12-13.
62. Кекілбаев, Әбіш. Өлмес өнеге [Мәтін] : [Бейімбет Майлиннің туғанына – 110 жыл] / Әбіш Кекілбаев // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. - Б. 6

Бектемісов Назарбек
Туғанына 95 жыл
(1929-1992)

13 қазан

Ақтангер ақын, қоғам қайраткері, белгілі қаламгер Назарбек Бектемісов 1929 жылы қазанның 13 жұлдызында Жангелдин ауданының Көкалат ауылында дүниеге келген. Қарағанда мемлекеттік педагогикалық институтын бітірген.

Назарбек Бектемісов 1947-1957 жылдары Жангелдин ауданының мектептерінде мұғалім, 1957-1982 жылдары аралығында аудандық газетте бөлім комитетінде нұсқаушы, совхоз партком хатшысы, аудандық газет редакторы қызметтерін атқарды. Қазақстан Журналистер одағының мүшесі. Шабытты еңбегінің нәтижесі болар, сол жылдарда Алматыда «Жазушы» баспасынан Назарбек Бектемісовтың «Ақшығанақ» деген тұңғыш жинағы жарық көрді. Жыр жинағы торғайлық азаматтың ақындық аңғарының кең, қаламының ұшқыр екенін оқырман қауымға айқын ұқтырады.

Назарбектің алғашқы туындысы республикаға белгілі ақындар мен сыншылар тарапынан жылы лебізге ие болды. Ұлылардың баталы сөздері төкпелі ақынды шабытты еңбекке жетелей түсті. Ақын «Торғай толқындары» атты екінші жинағын өмірге әкелді. Оқырман жылы қабылдады. Жинақты оқыған оқырман көз алдына таңғажайып ертегілер елі – Торғай даласының қатпар – қатпар тарихын көзіне елестетіп, қазақ рухымен тыныстанғандай әсер алды.

Торғайдың ақиық ақыны, алғыр журналист Назарбек Бектемісов өзінің өскен өңірінің өз заманында өрнек тартқан атпал да апайтөс ақындары Сейдахмет, Әбіқай, Есенжол, Жұмабай, Сәт, Нұрхандардың шығармашылығын зерттеген бірден бір әдеби зерттеуші. Алтын қазынаны ұрпақтан ұрпаққа жалғастыру ниетінде жазылған небір ғажайып дүниелер Назарбектің «Ахмет ұшқан алтын ұя» атты зерттеу кітабында өзіндік өрнек алған. Назарбек Бектемісов керемет өлкетанушы, тұла бойы тұнған шежіре. Ол журналист ретінде жазған жол жазбалары, атап айтқанда, «Сәтбай салған кара жол», «Хан» мен «Жалау», «Тоты құстың аралы», «Атан басы ақ ирек», «Су аяғы құрдым» атты очерктері тұнып тұрған танымдық дүниелер.

Назарбек Бектемісов еліне ақындығымен ғана емес, үлкен азаматтығымен танылған тұлға. Ол өзі партия ұйымының хатшысы болған «Еңбек», «Шилі», «XXI партсъезд» совхоздарында білгір ұйымдастырушы және тәрбиеші, қарапайым халықтың мұң-мұқтажын ойлайтын азамат екендігін көрсете білді. Оның «Құрмет белгісі» орденімен, Қазақ ССР Жоғары Советі Президиумының Құрмет грамотасымен марапатталуы – халық сенімінен шыққанының белгісі. Мұның сыртында «СССР баспасөзінің үздігі» деген атақты иемденді.

Торғайдың топжарған ақыны, жүрегі жомарт, көңілі дархан, пейілі зор, елдің біртуар азаматы Назарбек Бектемісов 1992 жылы Арқалық қаласында дүниеден өтті. Ұлы ақын артына өшпес мұра қалдырып кетті. Өзі жазған шығармаларын баласы, ел таныған азамат Асқарбегінің қолдауымен республикалық «Жалын» және «Елорда» баспаларында жарық көрді. Ел Назарбек Бектемісовтың «Наз - ғұмыр», «Ахмет ұшқан ұя» атты поэтикалық дүниелерімен етене танысуға қол жеткізді. 2004 жылы ақиық ақынның 75 жасқа толуына қарсаңында Қазақстанның халық жазушысы Шерхан Мұртазаның, замандастарының, әріптестерінің естеліктері топтастырылып, «Елорда» баспасынан «Найзағай – ақын, Наз - аға» деген көлемді жинақ жарық көрді.

Ұлы ақындардың жалғасы болған Назарбек Бектемісовтің өзі де ұлылардың қатарында мәңгіге қалды.

Шығармалары:

63. Ақшығанақ [Мәтін] : өлеңдер, поэмалар / Бектемісов Н. – Алматы : Жазушы, 1977. - 64 б.
64. Бектемісов, Назарбек. Туған жер суреттері [Мәтін] : [өлең] / Назарбек Бектемісов // Арқалық хабары. - 2009. - 17 шілде. – Б. 4.
65. Кекілбаев, Әбіш. Өлмес өнеге [Мәтін] : [Бейімбет Майлиннің туғанына -110 жыл] / Әбіш Кекілбаев // Жаңа Сарыарқа. - 2004. - № 2. – Б. 6-10.
66. Бектемісов, Назарбек. Ахмет ұшқан алтын ұя [Мәтін] : [Торғайдағы ақындық мектептің бір ұстазы Есенжол Жанұзақұлы жайлы дерек] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. - 1991. - 23 мамыр. - Б. 3.
67. Бектемісов, Назарбек. Ахмет ұшқан алтын ұя [Мәтін] : [ақын Есенжол Жанұзақұлы туралы] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. - 1991. - 12 мамыр. – Б. 4.
68. Бектемісов, Назарбек. Танылмай кеткен талант [Мәтін] : [ақын Жұмабай Әбдікәрімов туралы] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. – 1991. - 20 сәуір. – Б. 3.
69. Бектемісов, Назарбек. Ахмет ұшқан алтын ұя [Мәтін] : [жазушы А. Байтұрсынов пен М. Дулатов туралы] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. - 1991. - 18 сәуір. – Б. 3.
70. Бектемісов, Назарбек. Туған өлке шежіресі [Мәтін] : [туған ел -жер атаулары тарихы туралы] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. - 1991. - 6 - ақпан. - Б. 3.
71. Бектемісов, Назарбек. Қошқарұлы Жәнібек - тарихи тұлға [Мәтін] : [батыр Шақшақ Жәнібекке ескерткіш орнату туралы] /

- Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. - 1991. - 18 қаңтар. – Б. 3.
72. Бектемісов, Назарбек. Төрт тағандар [Мәтін] : [рубаяттар] / Назарбек Бектемісов / Арқалық таңы. - 1991. - 1 қаңтар. - Б. 4.
73. Бектемісов, Назарбек. Мансапқорға [Мәтін] : [өлең] / Назарбек / Бектемісов // Арқалық таңы. - 1990. - 14 шілде. – Б. 4.
74. Бектемісов, Назарбек. Ақынды өлең жүдетпес [Мәтін] : [өлең] / Назарбек Бектемісов // Арқалық таңы. - 1990. - 14 шілде. – Б. 4.
75. Бектемісов, Назарбек. Ескерткіштер жайлы бірер сөз [Мәтін] : ["Албарбөгет" бөгеті туралы] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. – 1984. - 7 наурыз. - Б. 6.
76. Бектемісов, Назарбек. Иілмеген емен [Мәтін] : [поэма] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. - 1980. - 18 қазан. – Б. 4.
77. Бектемісов, Назарбек. Ана жүрегі [Мәтін] : [баллада] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. - 1979. - 13 қазан. - Б. 3.
78. Бектемісов, Назарбек. Батырлық баспалдағы [Мәтін] : [өлеңдер] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. - 1979. - 12 мамыр. - Б. 4.
79. Бектемісов, Назарбек. Гагарин [Мәтін] : [өлең] / Назарбек Бектемісов // Жұлдыз. - 1978. - №12. – Б. 175.
80. Бектемісов, Назарбек. Көкалат [Мәтін] : [өлең] / Назарбек Бектемісов // Жұлдыз. – 1978. - №12. - Б. 175.
81. Бектемісов, Назарбек. Нәсер [Мәтін] : [өлең] / Назарбек Бектемісов // Жұлдыз. - 1978. - № 12. - Б. 174.

Ол туралы:

82. Назарбек Бектемісов [Мәтін] // Торғай тарландары : өмірбаяндық энцикл. / Ә. Жақып. - Астана : Арыс, 2009. - 1т. - Б. 46-47.
83. Назарбек Бектемісов [Мәтін] // Торғай елі : энцикл. / құраст. Т. Рсаев ; ред. А. Ахметов. – Алматы : Арыс, 2013. - Б. 126-127.
84. Оспанұлы, Серікбай. Торғайдың тулап аққан толқынындай [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісов туралы] / Серікбай Оспанұлы // Торғай. – 2013. - 11 қаңтар. - Б. 4.
85. Бектемісов, Асқарбек. Алаяқтардың әлегі немесе жүйке неден жұқарды..; Қодытың қорлығы [Мәтін] : [үй мәселесі туралы] / Асқарбек Бектемісов // Торғай. - 2010. - 20 тамыз. - Б. 4.
86. Байділдин, Шөптібай. Талайды тамсандырған әдеби кеш [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлына арналған кеш] / Шөптібай Байділдин // Арқалық хабары. - 2009. - 9 қазан. - Б. 3.
87. Қожахметұлы, Еркін. Төкпе ақын, шешен тұлға [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісов туралы] / Еркін Қожахметұлы // Біздің Торғай. –

2009. - 16 қаңтар. – Б. 3.
88. Байділдин, Шөптібай. Төрт аяғы тең жорға [Мәтін] : [ақын, журналист Назарбек Бектемісұлы туралы] / Шөптібай Байділдин // Арқалық хабары - 2008. - 15 тамыз. - Б. 4.
89. Әсіпұлы, Сапабек. Сергек те сезімтал ақын [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлы туралы] / Сапабек Әсіпұлы // Қостанай таңы. - 2008. - 12 тамыз. - Б. 7.
90. Мауданов, Абылай. Көкала ат, кер заманда майып болған [Мәтін] : [жазушы Назарбек Бектемісұлы жайлы] / Абылай Мауданов // Қостанай таңы. - 2007. - 10 қаңтар. – Б. 6.
91. Айтмағамбетов, Есмұхамбет. Әкенің қадірін ұққан ұл [Мәтін] : [әке аманаты ақын Назарбек Бектемісұлының еңбектерінің жарық көруі] / Есмұхамбет Айтмағамбетов // Қостанай таңы. - 2006. - 26 шілде. – Б. 6.
92. Бектемісова, Қарлығаш. "Адам болам десеніз, осылардан қашық бол!" [Мәтін] : [өлеңдер] / Қарлығаш Бектемісова // Валеология. Дене тәрбиесі. Спорт. - 2006. - № 3. – Б. 37.
93. Иіпұлы, Тойшыбек. Ат тұяғын тай басар [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлының баласы Асқарбектің мүсіндеп ескерткіш орнатуы] / Тойшыбек Иіпұлы // Қостанай таңы. - 2006. - 25 қаңтар. – Б. 8.
94. Байжан, Ахметхан. Өлең сөздің падишасы Назаға [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлы туралы] / Ахметхан Байжан // Торғай.- 2004. - 24 желтоқсан. - Б. 4.
95. Әбдікұлы, Төлен. Өмірге өмір жалғасып [Мәтін] : [жазушы Назарбек Бектемісұлы жайлы естелік] / Төлен Әбдікұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 5 мамыр. - Б. 5.
96. Сәрсекеев, Қоғабай. Асыл аға [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлы туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қостанай таңы. - 2004. - 21 сәуір. – Б. 4-5.
97. Байтұрсын, Ілияс. Торғай таланттарының тамаша тарланы [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлы туралы] / Ілияс Байтұрсын // Қостанай таңы. - 2004. - 11 ақпан. - Б. 6.
98. Байтұрсын, Ілияс. Торғай таланттарының тамаша тарланы [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлы туралы] / Ілияс Байтұрсын // Қостанай таңы. - 2004. - 10 ақпан. - Б. 7.
99. Салғараұлы, Қойшығара. Парыз [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлы туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 3 ақпан. – Б. 4.
100. Жүнісұлы, Жақсылық. Туысы бөлек тұлға еді [Мәтін] : [ақын Н. Бектемісұлы туралы] / Жүнісұлы Жақсылық // Қостанай таңы. - 1999. – 14 мамыр. - Б. 4.
101. Ақын Назарбек Бектемісұлы 50 жаста [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлы туралы] // Торғай таңы. - 1979. - 13 қазан. - Б. 4.
102. Бадаева, Сәуле. Ақын оқыған лекция [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісұлы туралы] / Сәуле Бадаева // Торғай таңы. - 1991. - 23 мамыр. -

Б. 6.

103. Бектемісов, Назарбек. Ахмет ұшқан алтын ұя [Мәтін] : [ақын Есенжол Жанұзақұлы туралы] / Назарбек Бектемісов // Торғай таңы. - 1991. - 12 мамыр. – Б. 4.

2 маусым

**Жангелдин Әліби
Туғанына 140 жыл
(1884-1953)**

Әліби Тоғжанұлы Жангелдин – мемлекет және қоғам қайраткері, далалық өлкенің төтенше әскери комиссары, саяхатшы, Қазақстанда Кеңес үкіметін орнату және нығайту жолындағы күресті ұйымдастырушылардың бірі. В. И. Ленинмен бірнеше рет кездескен. Ол Торғай облысының (қазіргі Қостанай облысы) Жанкелдин ауданында туған.

1903 жылы Қостанай орыс-қазақ училищесін бітіріп, Қазан мұғалімдер семинариясында оқуға түсті. 1905 жылғы революцияға қатысканы үшін оқудан шығарылады. 1906 жылы Мәскеу діни академиясына алынды, мұнда да студенттердің революциялық қозғалысына қатысты, жасырын саяси әдебиеттерді оқыды, 1910-1912 ж. «Николай Степанов» деген бүркеншік атпен Европа, Таяу Шығыс, Орта Шығыс, Африка, Үндістан, Қытай, Жапония елдерін жаяу аралады. 1913 жылы Қазақстанда революциялық жұмыс жүргізді. Паша үкіметінің қуғындауына байланысты Қырымға кейін Петроградқа ауысты. 1916 жылы Аманкелді Имановпен бірге Торғай облысының қазақ шаруаларының ұлт-азаттық көтерілісін басқарды. 1917 жылы желтоқсанда РСФСР Халкомсованы Ә. Жанкелдинді Торғай облысының Төтенше әскери комиссары етіп тағайындады. Торғай облысының кеңестердің 1-съезін ұйымдастырып, онда облатком председателі болып сайланды. 1918 жылы мамырда Қырғыз (Қазақ) далалық өлкесінің Төтенше және әскери комиссары болып тағайындалып, Қызыл Армияның қазақ бөлімдерін құруға басшылық етті. Азамат соғысы кезінде Кеңес үкіметінің тапсыруымен Ақтөбе майданына қару-жарақ жеткізу жөніндегі экспедицияны басқарды. 1919 жылы Қырғыз (Қазақ) өлкесін басқару жөніндегі әскери-рев. Комитеті председателінің орынбасары, 1920-25 ж. ҚАССР ОАК Президиумы председателінің орынбасары, ал 1921-1929 ҚАССР Қамсыздандыру халкомының міндетін қоса атқарды. 1937-42 ж. және 1951 жылдан Қаз ССР Жоғары Кеңесі Президиумы председателінің орынбасары. РК (б) П 13 съезінің делегаты (1924), 1938 жылдан Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің депутаты. Ленин орденімен, Қызыл Ту орденімен марапатталған. Қостанай облысында бір ауданға, республиканың бірнеше елді мекендерінде Ә. Жангелдиннің аты берілген.

Ол туралы:

104. Әліби Жангелдин [Мәтін] // Торғай тарландары : өмірбаяндық энцикл. / Ә. Жақып. - Астана : Арыс, 2009. - 1т. - Б. 64-69.
105. Әліби Жангелдин [Мәтін] // Торғай елі : энцикл. / құраст. Т. Рсаев ; ред. А. Ахметов. – Алматы : Арыс, 2013. - Б. 178-180.
106. Қазақ күнтізбесі - 2014. Жылқы жылы [Мәтін] : / құраст. Н. Оразбек. Алматы : Қазақстан, 2014. - 384 б.
107. Республиканың бірінші депутаттары - 1938 жыл [Мәтін] : мұрағаттық құжаттар жинағы. 2-том / құраст.: Г. М. Қаратаева, Н. П. Кропивницкий. - Астана : ІС-Сервис, 2011. - 368 б.
108. Қостанай облысы Торғай аймағы көрікті жерлерінің ақпаратты бағдар тізбесі [Мәтін] : [жолсілтеме]. - Қостанай : Шапақ, 2011. - 122 б.
109. Жүз тұңғыш [Мәтін] : жинақ. 2-кітап / құраст.: Бексұлтан Нұржекеұлы. - Алматы : Жалын, 2005. - 352 б.
110. Әсіпов, С. Әліби Жангелдин [Мәтін] : / Әсіпов С. – Алматы : Қазақстан, 1990. - 192 б.
111. Әліби Жанкелдин [Мәтін] : документтер мен материалдар / құраст.: Р. И. Голубева, М. Б. Байкенов, Ә. М. Мұқтаров, Т. Ж. Шойынбаев. – Алматы : Қазақстан, 1975. - 224 б.

Мерзімді басылымдардағы жарияланымдар:

112. Есенжол, Азамат. Алтын көмбе [Мәтін] : [құранқари ақын Файзолла Сатыбалдыұлы туралы] / Азамат Есенжол // Мәдени мұра. - 2012. – № 2. - Б. 53-56.
113. Ағыбаева, Айзат. Тәуелсіз ел перзентімін [Мәтін] : [мектеп оқушысының Тәуелсіздіктің 20 жылдығы туралы айтқан ой пікірі] / Айзат Ағыбаева // Қостанай таңы. - 2011. - 7 желтоқсан. – Б. 4.
114. Жангелдиннің жұмбақ әлемі [Мәтін] : [төтенше комиссар, революционер Әліби Тоғжанұлы Жангелдин қарамағында жұмыс істеген Ізгілік Нұрмағанбетұлымен сұхбат] / әңг. Гүлзейнеп Сәдірқызы // Егемен Қазақстан. - 2010. - 27 қазан. - Б. 14.
115. Тәж-Мұрат, М. Әліби. Жоқ, Әли - бей! [Мәтін] : [Дала комиссарының түрік масондығына қатысты деректер] / М. Тәж-Мұрат // Астана. – 2009. - № 5(48). – Б. 61-63.
116. Жұртбай, Тұрсын. Ұраным - Алаш! [Мәтін] : [басылымға тиым салынған шығармалар туралы] / Тұрсын Жұртбай // Жұлдыз. - 2009. – 1. - Б. 174.
117. Қосабаев, Жақан. Аманаттан аттап өтпейікші, ағайын! [Мәтін] : [мемлекет қайраткері Ә. Жангелдин туралы] / Жақан Қосабаев // Қостанай таңы. - 2006. - 24 тамыз. - Б. 4-5.

118. Нұрмаханова, Жанат. Жангелдиннің жорықтары [Мәтін] : [1918 жылғы Қызыл Әскер жеңісінің жетекшісі Ә. Жангелдин туралы] / Жанат Нұрмаханова // Қазақ тарихы. - 2006. - № 4. - Б. 54-58.
119. Әсіпұлы, Сапабек. Қазақ даласы [Мәтін] : [мемлекет қайраткері Ә. Жангелдин туралы] / Сапабек Әсіпұлы // Егемен Қазақстан. - 2005. - 26 тамыз. - Б. 8.
120. Әлмағамбет, Б. Тағдыр тәлкегі [Мәтін] : [генерал Сабыр Рахимов – қазақ, оның әйелі Ә. Жангелдиннің қызы - Құралай] / Б. Әлмағамбет // Қостанай таңы. – 2004. – 13 тамыз.
121. Жангелдин, Т. Саяхатшы сардар – қайраткер [Мәтін] : [генерал Әліби Тоғжанұлы Жангелдиннің өмірі туралы] / Т. Жангелдин // Ақиқат. - 2001. - № 11- Б. 22.
122. Исаханов, Ә. Әліби Жангелдин – қазақтың алғашқы кәсіпқой фотосуретшілерінің бірі [Мәтін] : [генерал туралы] / Ә. Исаханов // Изденіс. - 2000. - №2. – Б. 62.
123. Хасенова, Р. Халқы үшін қызмет еткен [Мәтін] : [Ә. Жангелдин туралы] / Р. Хасенова // Арқа хабары. – 1998. – 18 маусым.
124. Әліби Жангелдин – тұғыры биік тұлға [Мәтін] : [қазақстанның қоғам қайраткері Ә. Жангелдиннің есімін ардақтау туралы] // Егемен Қазақстан. – 1995. – 4 тамыз.
125. Мағзұмов, Н. Қарияның естелігінен [Мәтін] : [қоғам қайраткері Әліби Жангелдин жайлы] / Н. Мағзұмов // Сары – Арқа. – 1994. – № 4. – Б. 48.
126. Әсіпұлы, Сапабек. Тар кезеңде танылған ұлы тұлға [Мәтін] : [тұңғыш большевик қазақ Әліби Жангелдиннің өмірі мен революциялық қызыметі туралы] / Сапабек Әсіпұлы // Ақиқат. - 1994. - № 3. - Б. 35-46.
127. Есенбаев, Сәт. Жанкелдин Әліби келгенде, Ескерткіштің міне тұр, Нұрқан Ахметбековке, Жаз, Жайлау [Мәтін] : [өлеңдер] / Сәт Есенбаев // Ақ жол. - 1992. - 1 тамыз; Рауан. - 1993. - 8 желтоқсан. - Б. 4.
128. Есенбаев, Сәт. Әлібиді қарсы алу [Мәтін] : [өлең] / Сәт Есенбаев // Торғай таңы. - 1992. - 1 тамыз. - Б. 4.
129. Әлімов, Қ. Жангелдинді жетік білеміз бе? [Мәтін] : [қоғам қайраткері Ә. Жангелдин туралы] / Қ. Әлімов // Торғай таңы. - 1991. - 13 тамыз. - Б. 4.
130. Әсіпов, С. Әліби Жангелдиннің жеті ерлігі [Мәтін] : [қоғам қайраткері туралы] / С. Әсіпов // Коммунизм таңы. - 1988. - 13 тамыз. - Б. 4.
131. Бекетов, Ғалымжан. Әлібимен кездесу сәті [Мәтін] : [қоғам қайраткері туралы] / Ғ. Бекетов // Торғай таңы. -1987. -13ақпан. - Б. 4.
132. Нұржанов, Х. Аржагер ағаның асыл бейнесі [Мәтін] : [комиссар Ә. Т.Жангелдин туралы тарихи дерек] / Х. Нұржанов // Торғай таңы. –

1987. - 3 сәуір.

133. Әсіпов, С. Әліби туралы әңгімелер [Мәтін] : [әгіме] / С. Әсіпов // Торғай таңы. – 1987. – 14 қазан. – Б. 4.
134. Тәрбие орталығы [Мәтін] : [Торғай селосындағы Ә. Жангелдин ескерткіші туралы] // Жаңа өмір. - 1986. - 6 қазан.
135. Абдуллин, Әмірхан. Шөл дуадақтары [Мәтін] : [қоғам қайраткері Ә. Жангелдиннің туғанына 100 жыл толуы қарсаңында] / Әмірхан Абдуллин // Торғай таңы. - 1984. - 1 мамыр. - Б. 4.
136. Қозыбаев, І. "Қызыл керуеннің" көшбасшысы [Мәтін] : [қоғам қайраткері Ә. Жангелдиннің туғанына 100 жыл толуы туралы] / І. Қозыбаев // Торғай таңы. - 1984. - 4 қараша. - Б. 4.
137. Шүкіров, С. Көрнекті қайраткерге - халық құрметі [Мәтін] : [қоғам қайраткері Әліби Жангелдин туралы] / С. Шүкіров // Торғай таңы. - 1984. - 12 қараша. - Б. 4.
138. Ералин, Бейсенбай. Тарихи орындардың тағдыры не болмақ? [Мәтін] : [Торғайдағы Аманкелді штаб пәтері, Жангелді музейі, Ыбрай мектебі, мәжіліс өткен орындар туралы] / Бейсенбай Ералин // Торғай таңы. - 1981. - 8 шілде.
139. Кеңбейілов, Мырзабай. Армысың, ару мекен [Мәтін] : [торғай батырлары туралы] / Мырзабай Кеңбейілов // Торғай таңы. - 1979. - 11,12,18,19 желтоқсан. - Б. 4.
140. Симашко, М. Комиссар Жанкелдин [Мәтін] : [Әліби Жанкелдин романынан үзінді] / М. Симашко // Қазақ әдебиеті. - 1979. - 13 шілде. - Б. 4.
141. Халық мұрасына қамқоршы [Мәтін] : [Торғай обл. мәдениет ескерткіштерін қорғау қоғамының ІІ конференциясы] // Торғай таңы. - 1976. - 14 мамыр. - Б. 4.
142. Кенжеахметов, С. Даланы дабылдатқан дауылпаз [Мәтін] : [генерал Әліби Жангелдин туралы] / С. Кенжеахметов // Торғай таңы. - 1975. - 6 қараша. - Б. 4.
143. Кәпқызы, Е. Әліби Жангелдин [Мәтін] : [саясатшы - сардар - қайраткер] / Е. Кәпқызы // Түркістан. - 2001. - 7 шілде.
144. Тұрғынбеков, Серік. Әліби [Мәтін] : [өлең] / Серік Тұрғынбеков // Торғай таңы. - 1974. - 1 шілде. – Б. 4.
145. Жолдыбаев, Серік. Қызыл керуен [Мәтін] : [очерк] / Серік Жолдыбаев - Б. 4.
// Торғай таңы. – 1974. - 1 маусым. - Б. 4.
146. Тәжкенов, Бекқали. Облыстық тарихи өлкетану музейінің ашылу салтанатынан [Мәтін] : [халық батыры А. Иманов пен Ә. Жангелдиннің ескерткіші ашылуынан] / Бекқали Тәжкенов // Торғай таңы. – 1973. - 31 шілде. - Б. 4.
147. Янчук, Э. Халықпен бірге жасайтын есім [Мәтін] : [қоғам қайраткері Әліби Жангелдин туралы] / Э. Янчук // Торғай таңы. - 1973. - 1 наурыз. - Б. 4.

Сәрсекеев Қоғабай
Туғанына 85 жыл
(1939–2014)

1 сәуір

Қоғабай Сәрсекеев 1939 жылы 1 сәуірде Торғай облысының Жанкелдин ауданында (қазіргі Аманкелді ауданының Крупская ат. совхозы) туған. Оқыған, өскен жері – Торғай поселкесі. 1958 жылы ҚазГУ-дің филология факультетіне түсіп, оны 1963 жылы бітірген.

Содан кейін республикалық газет-журналдарда жұмыс істей бастады. 1963-1965 жылдар аралығында «Қазақстан пионері», 1965-1967 жылдары «Социалистік Қазақстан», 1967-1982 жылдар ішінде «Қазақ әдебиеті» газеттерінде жауапты қызметтерде болды. 1983 жылдан бері Қазақ ССР Баспа, полиграфия және кітап саудасы істері жөніндегі мемлекеттік комитеттің органы – «Кітап жаршысы» - «Друг читателя» газеттерінің редакторы болып 1986 жылға дейін істеді. Кейін «Жалын» баспасының бас редакторы болды.

Қ. Сәрсекеевтің «Қол мерген», «Кестелі орамал», «Ыбырай Алтынсарин», «Мұңлық-Зарлық», «Фәтима», «Ашудас», «Сарбаздар» деп аталатын скетч-пьесалары халық театрларында қойылды.

Жазушы Қоғабай Сәрсекеев баспа, полиграфия және кітап саудасы жүйесінде көп жылы бойы жемісті еңбек етті. Ол «Кітап жаршысы» газетінің редакторы, «Жалын» баспасының бас редакторы, «Қазкітап» бірлестігінің бас директоры болды.

Бүгінгі таңда Қоғабай Сәрсекеев белгілі баспагер-кәсіпкер. Ол бірнеше жыл бойы республикалық «Қазақ» газетін шығарып келеді.

Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген қайраткері. Қостанай, Торғай қалаларының Құрметті азаматы. Халықаралық ақпараттану академиясының, Халықаралық Еуразия академиясының академигі, Қазақстан Жазушылар одағы басқармасының мүшесі, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының және Б. Майлин атындағы әдеби сыйлықтың лауреаты, Францияның «SPI» алтын медалі мен Халықаралық ақпараттану академиясы алтын медалінің иегері.

Шығармалары:

148. Қайраткер, ғалым, қаламгер - Ахмет Байтұрсыновтың әдеби мұрасы [Мәтін] / Абдуллина А., Тоқтарбаев Е.; алғы сөз жазғ.: Қ. Сәрсекеев, А. Қалиев. - Арқалық, 2013. – 92 б.
149. Төрттаған [Мәтін] : төрт томдық / Сәрсекеев Қ. – Алматы : TST-companу, 2006. – Т. 1. - 338 б.
150. Төрттаған [Мәтін] : төрт томдық / Сәрсекеев Қ. - Алматы : TST-companу, 2006. – Т. 2. - 276 б.
151. Төрттаған [Мәтін] : төрт томдық / Сәрсекеев Қ. - Алматы : TST-companу, 2006. – Т. 3. - 330 б.
152. Төрттаған [Мәтін] : төрт томдық / Сәрсекеев Қ. – Алматы : TST-companу, 2006. – Т. 4. - 316 б.
153. Қазақты оятқан қазақ немесе Міржақып Дулатов туралы әліптемелі ой [Мәтін] : эссе / Сәрсекеев Қ., : қазақшадан ауд.: М. Жанұзақова. - Алматы : GAUHAR, 2004.
154. Құсқанаты [Мәтін] : әңгімелер мен хикаяттар / Сәрсекеев Қ. - Алматы : Жазушы, 2004. - 280 б.
155. Портреттер [Мәтін] : әңгіме-эсселер / Сәрсекеев Қ. – Алматы : GAUHAR, 1999. - 272 б.
156. Таңдамалы [Мәтін] : әңгімелер, повестер, пьесалар / Сәрсекеев Қ.; алғысөзін жазғ.: Ғ. Қайырбеков. – Алматы : GAUHAR, 1999. – Т. 1.
157. Таңдамалы [Мәтін] : тарихи роман [Мәтін] / Сәрсекеев Қ.; алғысөзін жазғ.: Ғ. Мүсірепов. - Алматы : GAUHAR, 1999. - Т. 2. - 695 б.
158. Заманақыр [Мәтін] : тарихи роман / Сәрсекеев Қ.; алғысөз жазғ.: Ғ. Мүсірепов. - Алматы : Жазушы, 1990. - 560 б.
159. Қызыл жалау [Мәтін] : роман. - 2-кіт. - Алматы : Жалын, 1983. - 208 б.
160. Қызыл жалау [Мәтін] : роман. - 1-кіт. - Алматы : Жалын, 1979. - 270 б.
161. Қараша қаздар [Мәтін] : роман. - 1-кіт. - Алматы : Жалын, 1974. - 182 б.
162. Кілт [Мәтін] : әңгімелер жинағы. - Алматы : Жазушы, 1967. - 83 б.

Мерзімді басылымдардағы жарияланымдары:

163. Сәрсекеев, Қоғабай. Қазақтың үш арысы [Мәтін] : [қазақ зиялылары туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2016. - 08-15 қаңтар. - Б. 6.
164. Сәрсекеев, Қоғабай. Өзге емес өзім айтам өз жайымды [Мәтін] : [өмірден өткен жазушының ғұмырнамалық эссе-балладасы] / Қоғабай Сәрсекеев / Қазақ. - 2015. - 6-3 қараша. - Б. 6-7.
165. Сәрсекеев, Қоғабай. Асанәлі [Мәтін] : [актер Асанәлі Әшімов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2015. - 23-30 қазан. - Б. 1, 7
166. Сәрсекеев, Қоғабай. Сәкен сері [Мәтін] : [жазушы Сәкен Жүнісов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. – 2015. - 02 - 16 қазан. - Б. 1.
167. Сәрсекеев, Қоғабай. Алдаспан ақын [Мәтін] : [ақын Сырбай Мәуленов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2015. - 19-26 маусым. - Б. 1, 7.
168. Сәрсекеев, Қоғабай. Ұлы Ғабең [Мәтін] : [жазушы Ғабит Мүсірепов жайлы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2015. - 22-29 мамыр. - Б. 1, 5.
169. Сәрсекеев, Қоғабай. Жылжыған жорға, жүйткіген жүйрік ақын [Мәтін] : [эсселер] / Қоғабай Сәрсекеев / Жұлдыз. - 2014. - № 9. - Б. 163-188.
170. Сәрсекеев, Қоғабай. Қазақтың Қалдашы еді [Мәтін] : [жазушы Қалдарбек Найманбаев туралы] / Қоғабай Сәрсекеев / Қазақ. - 2014. – 19-26 қыркүйек. - Б. 10.
171. Сәрсекеев, Қоғабай. Көкіректігі бір бейне [Мәтін] : [журналист, аудармашы Өмірзақ Жолымбетов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ әдебиеті. - 2014. - 7-13 наурыз. - Б. 10.
172. Сәрсекеев, Қоғабай. Досты аңсау [Мәтін] : [ақын Есенбай Дүйсенбайұлы туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Айқап. - 2014. - № 1. – Б. 36-41.
173. Сәрсекеев, Қоғабай. Жылжыған жорға, жүйткіген жүйрік ақын [Мәтін] : [ақын, жерлесіміз Ғафу Қайырбековтың туғанына 85 жыл] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2013. - 16-30 тамыз. - Б. 6-7.
174. Сәрсекеев, Қоғабай. Ұлт руханиятының бастауы [Мәтін] : ["Қазақ" газетіне - 100 жыл!] / Қоғабай Сәрсекеев // Жұлдыз. - 2013. - № 7. - Б. 145-153.
175. Сәрсекеев, Қоғабай. Екі сұхбат [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев пен академик Кенжеғали Сағадиевтің әңгімесі] / Қоғабай Сәрсекеев / Жұлдыз. - 2013. - № 5 - Б. 161-177.
176. Сәрсекеев, Қоғабай. Сапар Ысқақов [Мәтін] : [меценат Сапар Ысқақовтың ғұмырнамасы] / Қоғабай Сәрсекеев // Айқап. - 2013 - № 4. - Б. 100-110.
177. Сәрсекеев, Қоғабай. Қазақтың жиырма бір ұстанымы [Мәтін] : [Отан, туған жер, тіл т.б. жиырма қағида] / Қоғабай Сәрсекеев // Айқап. -

2013- № 4. - Б. 13-15.

178. Сәрсекеев, Қоғабай. Құмарал қыраны [Мәтін] : [ғалым Кенжеғали Сағадиевтің туған жері Торғайға сапары жайында] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ әдебиеті. - 2013. - 1-7 наурыз. - Б. 1,4.
  179. Сәрсекеев, Қоғабай. Алаш арыстарының шырақшысы [Мәтін] : [Алаш қайраткері М. Дулатовтың қызы Гүлнәр Дулатованың қазасына арнау] Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2013. - 20 ақпан. - Б. 6.
  180. Сәрсекеев, Қоғабай. "Қазақ" - қа 100 жыл! [Мәтін] : ["Қазақ" газеті туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Айқап. - 2013. - № 1. - Б 5-7.
  181. Сәрсекеев, Қоғабай. "Қазақ" газеті мен "Айқап" журналы - қазақ рухының үні болған, бола беретін басылымдар [Мәтін] : [алда Қазақ газетінің 100 жылдық мерей тойы туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қостанай таңы. - 2012. - 21 қыркүйек. - Б.12.
  182. Сәрсекеев, Қоғабай. Сағыныш сазы [Мәтін] : (ақын Сырбай Мәуленовтің 90-жылдығына орай) / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2012. - 14 қыркүйек. - Б. 5.
  183. Сәрсекеев, Қоғабай. "Айқап"-тың сүйінші санын алып оқуға асығыңыз [Мәтін] : [Айқап журналы туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2012. - 3 тамыз. - Б.1.
  184. Сәрсекеев, Қоғабай. 97 жылдан кейінгі қауышу [Мәтін] : [Айқап журналы туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2012. - 20 шілде. – Б. 1.
  185. Сәрсекеев, Қоғабай. Өшпес өмір [Мәтін] : [эссе-әңгіме] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2012. - 23 - 30 наурыз. – Б. 6-7.
  186. Сәрсекеев, Қоғабай. Мүсірепов мұраты [Мәтін] : [Ғабит Мүсірепов туралы естелік] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2012. - 21 наурыз. - Б. 4-5.
  187. Сәрсекеев, Қоғабай. Боз даланың бозторғай ақыны еді [Мәтін] : [ақын Есенбай Дүйсенбайұлы туралы естелік] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2011. - 2 қыркүйек. - Б. 11. ; Егемен Қазақстан. - 2011. - 7 қыркүйек. - Б. 7.
  188. Сәрсекеев, Қоғабай. Мұқағали [Мәтін] : реквием / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ. - 2011. - 29 шілде. - Б. 5.
  189. Сәрсекеев, Қоғабай. Реквием [Мәтін] : [ақын Мұқағали Мақатаев шығармашылығы туралы] / Сәрсекеев Қоғабай // Дәстүр.- 2011. - № 4. - Б. 40-43.
  190. Сәрсекеев, Қоғабай. Толық адам [Мәтін] : [жазушы, ғалым Рымғали Нұрғали туралы естелік] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2010. - 1 маусым. – Б. 5.
- Сәрсекеев, Қоғабай. Жер - Ана [Мәтін] : [әңгіме] / Қоғабай Сәрсекеев // Жыл он екі ай. - 2010. - № 3. - Б. 86-87.
- Сәрсекеев, Қоғабай. Бөкейхановтың соңғы сөзі [Мәтін] : [өлең] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2009. - 29 шілде. – Б. 3.

191. Сәрсекеев, Қоғабай. Жүрегім менің қырық жамау [Мәтін] : [эссе-баллада] / Қоғабай Сәрсекеев // Жұлдыз. - 2009. - № 7. – Б. 171.
192. Сәрсекеев, Қоғабай. Жүрегім менің қырық жамау [Мәтін] : [эссе-баллада] / Қоғабай Сәрсекеев // Жұлдыз. - 2009. - № 6. – Б. 154.
193. Сәрсекеев, Қоғабай. Үш таным [Мәтін] : [жазушының танымдық ой түйіндері, орамды ойлары мен мақал мәтелдері] / Қоғабай Сәрсекеев // Жалын. - 2009. - № 6. - Б. 66.

194. Сәрсекеев, Қоғабай. Өзге емес, өзім айтам өз жайымды [Мәтін] : [жазушы өмір айдынында] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2009. - 1 мамыр. – Б. 6.
195. Сәрсекеев, Қоғабай. Әлихан Бөкейханов пен Нығмет Нұрмақов [Мәтін] : [бір күнде атылған алаш арыстары туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2008. - 24 желтоқсан. – Б. 4.
196. Сәрсекеев, Қоғабай. Қазақтың деген қазақ "Қазақ" қа жазыл! [Мәтін] : ["Қазақ" газетінің жалғасты басылымы "Қазақ" газеті туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қостанай таңы. - 2008. - 4 қараша. – Б. 8.
197. Сәрсекеев, Қоғабай. Қазақтың жиырма бір ұстанымы [Мәтін] : [авторлық ой-түйін] / Қоғабай Сәрсекеев // Қостанай таңы. - 2008. - 31 қазан. – Б. 4.
198. Сәрсекеев, Қоғабай. Әлекен [Мәтін] : [алаш арысы Әлихан Бөкейханов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2007. - 6 сәуір. - Б. 5.
199. Сәрсекеев, Қоғабай 10500 [Мәтін] : [балалар хирургы Камал Ормантаев жасаған операциясының саны] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2006. - 8 қыркүйек. – Б. 4.
100. Сәрсекеев, Қоғабай. Алаштың ардағы [Мәтін] : [ақын С. Жүнісов туралы естелік] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2006. - 3 мамыр. - Б. 4.
101. Сәрсекеев, Қоғабай. Екі эссе [Мәтін] : [эссе] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ әдебиеті. - 2006. - 10 ақпан. – Б. 13.
102. Сәрсекеев, Қоғабай. Бұл қай қазақ [Мәтін] : [алаш арыстары Әлихан Бөкейханов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Жас Алаш. - 2005. - 8 желтоқсан. – Б. 5.
103. Сәрсекеев, Қоғабай. Қазақтың Жақаны [Мәтін] : [батыр Аманкелді Иманов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Жас өркен Қостанай. - 2005. - № 4. - Б. 2.
104. Сәрсекеев, Қоғабай. Қазақты оятқан қазақ [Мәтін] : [Міржақып

- Дулатов туралы әліптемелі ой] / Қоғабай Сәрсекеев // Түркістан. – 2004. - 10,17 маусым. - Б. 4.
105. Сәрсекеев, Қоғабай. Асыл аға [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Қостанай таңы. - 2004. - 21 сәуір. – Б. 4-5.
106. Сәрсекеев, Қоғабай. Әлихан [Мәтін] : [Әлихан Бөкейханов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Жас өркен Қостанай. - 2004. - № 1 – Б. 4-6.

Ол туралы:

107. Алмат, Орекен. Торғайда, туған төрт "Ноян" [Мәтін] : [Торғай өңірінің тұлғалары] / Орекен Алмат // Біздің Торғай. - 2018. - 17 сәуір. - Б. 3.
108. Сәрсекеева, Гүлбану. Санаға сәуле қалдырған...[Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев туралы] / Гүлбану Сәрсекеева // Біздің Торғай. –2018. - 10 сәуір. - Б. 4
109. Сәрсекеева, Гүлбану. Санаңда сәуле қалдырған ағаға деген сағыныш ...[Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев туралы] / Гүлбану Сәрсекеева // Қазақ. - 2018. - 6 сәуір. - Б. 7.
110. Қожахметұлы, Еркін. Қара сөзінің өзі өлеңмен өрілген өрнектей [Мәтін] : [Асқарбек Бектемісовтің жаңа кітабы туралы] / Еркін Қожахметұлы // Үш қоңыр. - 2016. - 1 шілде. - Б. 5.
111. Қасымов, Марат. "Қазақ" пен "Айқапты" қайта тірілткен [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев туралы сөз] / Қасымов Марат // Қостанай таңы. - 2015. - 11 қараша. - Б. 5.
112. Меңдібай, Сәлім. Ахаң мен Жақаңның жалғасындай [Мәтін] : [ұлт зиялысы Қоғабай Сәрсекеев туралы сөз] / Меңдібай Сәлім // Қостанай таңы. - 2014. - 19 желтоқсан. - Б. 9.
113. Оспанұлы, Серікбай. Сұңқар ең, тұлпар еді қаламың да. [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеевке арналған өлең] / Серікбай Оспанұлы // Қостанай таңы. - 2014. - 19 желтоқсан. - Б. 9.
114. Торғайдан шыққан тарланбоз еді.. [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев дүниеден өтті] / газ. ред. // Айқын. - 2014. - 18 қараша. - Б. 5.
115. Тұрғынбек, Серік. Алаштың арыстарын ар тұтатын [Мәтін] : (Қоғабай ағаның қазасына) / Серік Тұрғынбек // Айқын. - 2014. - 18 қараша. - Б. 5.
116. Қалдан, Еркін. Қоғабайдың кітабы Нью-Йоркте жарық көрді [Мәтін] : [Сәрсекеевтің бірнеше кітаптарының тұсаукесер рәсімі болып өтті] /

- Еркін Қалдан // Айқын. - 2014. - 28 мамыр. - Б. 4.
117. Мәдиев, Жасын. Оқырман Қоғабаймен қайта қауышты [Мәтін] : [кітапханада өткізілген әдеби іс-шара туралы] / Жасын Мәдиев // Арқалық хабары. - 2014. - 1 мамыр. - Б. 3.
118. Сәрсекеева, Гүлбану. Түлеген Торғай тұлғасы [Мәтін] : [Жангелдин мұражайлар кешені туралы] / Гүлбану Сәрсекеева // Біздің Торғай. - 2013. - 5 ақпан. - Б. 3.
119. Тәукенов, Жансұлтан. Аудан әкімінің арнайы құттықтауы [Мәтін] : [қазақтың тұңғыш «Қазақ» газетінің 100 жылдық торқалы тойымен құттықтау хаты] / Жансұлтан Тәукенов // Аманкелді арайы. - 2013. - 1 ақпан. - Б. 1.
120. Мұсабаев, Хамитбек. Қоқаң және "Қазақ" һәм қазақ [Мәтін] : [Қазақ газеті алғашқы редакторлары туралы] / Хамитбек Мұсабаев // Аманкелді арайы. - 2013. - 1 ақпан. - Б. 3.
121. Қорғанбек, Аманжол. Ұлттық сананың ұйтқысы [Мәтін] : ["Қазақ" газетінің шыға бастағанына - 100 жыл] / Аманжол Қорғанбек // Егемен Қазақстан. - 2013. - 30 қаңтар. - Б. 4.
122. Абдуллин, Әмірхан. Қарға тамырлы қазақ ұлтының бір бұтағы — Қыпшақтар [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеевтің «Дешті Қыпшақ» атты кітабы туралы] / Әмірхан Абдуллин // Торғай. - 2012. - 1 маусым. - Б. 4.
123. Асанов, Қайырбек. Ағайынға ақ тілек [Мәтін] : [өлеңдер] / Қайырбек Асанов // Қазақ. - 2011. - 2 қыркүйек. - Б. 6-7.
124. Абдуллин, Әмірхан. Қазақ ұстанымын ұлықтаған "Қазақ" газеті [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеевпен кездесу туралы] / Әмірхан Абдуллин // Қазақ. - 2011. - 29 шілде. - Б. 2.
125. Мауданов, Абылай. Тұлпар - тағдыры [Мәтін] : поэма / Мауданов Абылай // Қазақ. - 2011. - 15 шілде. - Б. 6-7.
126. Қирабаев, Серік. Ұлтжандылық [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев шығармашылығы жайлы бір үзік сыр] / Серік Қирабаев // Қазақ әдебиеті. - 2010. - 9 шілде. - Б. 7.
127. Құрманғали, Қуанышбай. Торғайдан ұшып топжарған [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеевтің шығармашылығы жайында] / Қуанышбай Құрманғали // Түркістан. - 2009. - № 13. - Б. 5.
128. Нұрғали, Рымғали. Қаламгер және баспагер [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев туралы сөз] / Рымғали Нұрғали / Қостанай таңы. - 2009. - 23 желтоқсан. - Б. 7.
129. Сатыбалдин, С. Дос туралы толғау [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев жайлы толғаныс] / С. Сатыбалдин // Дала мен қала. - 2009. - қараша. - Б. 10.
130. Нұрғали, Рымғали. Сағыныштың бір тамшысы [Мәтін] : [курстас бір топ қаламгерлер туралы] / Нұрғали Рымғали // Егемен Қазақстан. - 2009. - 30 қазан. - Б. 5.
131. Мұсабаев, Хамитбек. Алаш арыстарының мұрагері [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев туралы сөз] / Хамитбек Мұсабаев // Қостанай таңы.

- 2007. - 20 желтоқсан. - Б. 11.
132. Әлмағамбетов, Еркін. Тағдырлар тоғысы [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеевтің "Төрттаған" кітабы туралы] / Еркін Әлмағамбетов // Қостанай таңы. - 2007. - 6 сәуір. - Б. 12.
133. Ыдырысов, Әбілфайыз. Ұлт ұстаздарымен үндес жазушы [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеев туралы] / Әбілфайыз Ыдырысов // Жұлдыз. - 2006. - № 11-12. - Б. 178.
134. Жерлесіміз "Жыл адамы" [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеевтің 2006 жылғы "Жыл адамы" деп танылуы] // Қостанай таңы. - 2006. - 18 тамыз. - Б. 1.
135. Абдуллин, Әмірхан. Бірі - Күн, бірі - Шолпан, бірі - Айым! [Мәтін] : [жазушы Қоғабай Сәрсекеевтің қазақтың үш арысы туралы роман - эссе жарық көруі] / Әмірхан Абдуллин // Қостанай таңы. - 2006. - 24 ақпан. - Б. 6.
136. Басты рольде - оқушы Бексұлтан [Мәтін] : [жазушы Қ. Сәрсекеевтің "Алдан" драмасының сахналануы туралы] // Қостанай таңы. - 2005. – 25 мамыр. – Б. 4.
137. Абдуллин, Ә. Тоғаныстар арқауы – тарихи Торғай [Мәтін] : [Қ. Сәрсекеевтің 60 жылдық мерейтойына орай жаңа екі томдық таңдамалы шығармалары жарық көруі туралы] / Әмірхан Абдуллин // Қостанай таңы. - 1999. - 12 қазан. - Б. 5.

Салғараұлы Қойшығара
Туғанына 85 жыл
(1939)

1 сәуір

Белгілі қазақ жазушысы, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты Қойшығара Салғараұлы 1939 жылы сәуірдің бірінші жұлдызында Қостанай облысының Жангелдин ауданындағы Көкалат ауылында дүниеге келген.

Еңбек жолын шопандықтан бастаған ол 1959 жылы С. М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетті филология факультетінің журналистика бөліміне түсіп, оны бітірген соң «Ауыл өмірі» газетінде тілші болып орналасады. 1964-1975 жылдары Қойшығара Салғараұлы Қостанай, Торғай облыстық телевизия және радио хабарларын тарату жөніндегі комитетінің қазақ редакциясында аға редакторы қызметтерін атқарған.

Журналистика саласында өзіндік тың идеяларымен көріне бастаған Қойшығара Салғараұлын республикалық аға газет «Социалистік Қазақстан» («Егемен Қазақстан») газетінің басшылығы қызметке шақырады. Алғашқыда ол тілші, әдеби қызметкер бола жүріп, әдебиет және өнер бөлімінің меңгерушілігіне тағайындалған.

Қойшығара Салғараұлы қазақтың өткен тарихымен айналысуға бет бұра бастаған. Осы мақсатпен 1990 жылы Қазақстан Ғылым академиясының Әдебиет және өнер институтына жұмысқа ауысады. Мұнда ол қайтадан ғылым мекемесіне тән жұмыс сатыларынан өтеді. Бастапқыда лаборант, содан кейін кіші, ең соңында аға ғылыми қызметкер болады. Ең бастысы, Қойшығара Салғараұлы алға қойған мақсатын орындап шығады. Институттың ғылыми кеңесінде «Абайдың тарихи көзқарастары және оның әдеби қайнарлары» атты тақырыпта филология ғылымдарының кандидаттығына диссертация қорғайды.

1993-1997 жылдары аралығында Қойшығара Салғараұлы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік хатшысының консультанты, Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы мемлекеттік саясат жөніндегі ұлттық кеңестің хатшысы, Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің ішкі саясат бөлімінің консультанты болып жұмыс істейді.

Қазақ тарихын зерттеуші ретінде Қойшығара Салғараұлы 1997 жылдан бастап ҚР Президентінің тікелей тапсырмасымен Қытай Халық Республикасында ғылыми шығармашылық іс-сапарда болады.

Белгілі жазушы 2001 жылдан бері – Еуразия Ұлттық университетінің бас ғылыми қызметкері.

Қазақстанның еңбегі сіңген қайраткері, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Қойшығара Салғараұлы бірнеше кітаптардың авторы болып табылады. Әр жылдары жарық көрген, атап айтқанда, «Алтын тамыр», «Көмбе», «Қазақтың қилы тарихы», «Қазақтар» роман-эссе, «Қазақ қазақ болғанға дейін», «Қазақ қазақ болғаннан кейін» деген II томдық романдары жарық көрді. «Қазақтар» трилогиясы үшін ҚР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты атанды (1996). Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген қайраткері, екі рет медальмен және Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің Құрмет Грамотасымен марапатталған.

Шығармалары:

138. Өмірбаян туған күннен басталады [Мәтін] : [ой - толғамдар] / Салғараұлы Қ. - Астана : Фолиант, 2017. - 480 б.
139. Қазына [Мәтін] : ой-толғамдар, мақалалар / Салғараұлы Қ. - Алматы : Қаратау ҚБ, 2017. - 384 б.
140. Ұлы дала [Мәтін] / Салғараұлы Қ. - Астана : Фолиант, 2013 - 520 б.
141. Ежелгі түріктер [Мәтін] / Салғараұлы Қ. - Астана : Фолиант, 2012. - 376 б.
142. Ойлан, қазақ! [Мәтін] / Салғараұлы Қ. - Астана : Фолиант, 2009. - 184 б.
143. Ұлы қағанат [Мәтін] / Салғараұлы Қ. - Астана : Фолиант, 2008. - 552 б.
144. Сол бір күндер [Мәтін] : повестер мен әңгімелер / Салғараұлы Қ. - Астана : Атамұра, 2003. - 320 б.
145. Ертеңі бар ел боламыз десек ... [Мәтін] / Қ. Салғараұлы. - Астана : Елорда, 2000. - 64 б.
146. Түрік әлемі [Мәтін] : тарихты қайта пайымдау / Салғараұлы Қ. - Астана : Елорда, 2000. - 478 б.
147. Түріктер. Жыужәндар [Мәтін] / Салғараұлы Қ. - Алматы : Санат, 1999. - 314 б.
148. Дуйху. Гаучы [Мәтін] : Қытайдың көне жазба деректерінен / Салғараұлы Қ. – Алматы : Санат, 1999. - 256 б.
149. Сиунну [Мәтін] : "Хан кітабынан" көне қытай жазбаларынан / ауд. алғы сөзін түзген және құраст.: Қ. Салғараұлы. - Алматы : Санат, 1998. - 288 б.
150. Таным тармақтары (Қытай тарихшыларының көне тарихымыз жөніндегі пайымдаулары) / құраст.: Қ. Салғараұлы. - Алматы : Санат, 1998. - 275 б.
151. Қазақтар [Мәтін] : роман-эссе. - Алматы : Өнер, 1995. - 352 б.
152. Таным баспалдақтары [Мәтін] : Абайдың ақындық кітапханасы. -

- Алматы : Қазақстан, 1993. - 120 б.
153. Қазақтың қилы тарихы [Мәтін] : роман-эссе. - Алматы : Жалын, 1992. - 304 б.
154. Хандар кестесі [Мәтін] : Шығыс хандарының жылнамалық кестесі / Салғараұлы Қ. - Алматы : Жалын, 1992. - 48 б.
155. Көмбе [Мәтін] : роман-эссе. - Алматы : Жалын, 1989. - 448 б.
- 156 Алтын тамыр [Мәтін] : роман-эссе. - Алматы : Жалын, 1986. - 288 б.

Ол туралы:

157. Қойшығара Салғараұлы [Мәтін] // Торғай тарландары : өмірбаяндық энцикл. / Ә. Жақып. - Астана : Арыс, 2009. - 1т. - Б. 143-144.
158. Қойшығара Салғараұлы [Мәтін] // Торғай елі : энцикл. / құраст. Т. Рсаев ; ред. А. Ахметов. - Алматы : Арыс, 2013. - Б. 350-351.
159. Сейітжанов, Керімжан. Тегін білу - тектілік [Мәтін] : [Қойшығара Салғараұлының жаңа кітабы туралы] / Керімжан Сейітжанов // Егемен Қазақстан. - 2015. - 26 тамыз. - Б. 12.
160. Қазақы қалпын сақтаған ауылда өстім [Мәтін] : [торғайлық жазушы, ғалым Қойшығара Салғараұлымен сұхбат] / Салғараұлы Қ; сұхбаттасқан Нәзира Байырбек // Жұлдыздар отбасы. – 2015. - № 17. - Б. 32-36.
161. Омашұлы, Намазалы. Қойшығара - Қойшан аға [Мәтін] : [жазушы Қойшығара Салғараұлы туралы] / Намазалы Омашұлы // Қазақ әдебиеті. - 2014. - 18-24 сәуір. - Б. 7.
162. Оспанұлы, Серікбай. Қ. Салғараұлы шығармаларындағы ұлттық сана және мәңгірттік [Мәтін] : [жазушы Қ. Салғараұлының өлеңдері туралы] / Серікбай Оспанұлы // Жұлдыз. - 2010. - № 2. - Б. 194-196.
163. Атабаев, Қамбар. "Ұлы Қағанат"; "Ізденіс пен Бұлқыныс" [Мәтін] : [жазушы Қ. Салғараұлының еңбектері туралы] / Қамбар Атабаев // Ана тілі. - 2009. - 2 шілде.
164. Атабаев, Қамбар. "Ұлы Қағанат"; "Ізденіс пен Бұлқыныс" [Мәтін] : [жазушы Қ. Салғараұлының еңбектері туралы] / Қамбар Атабаев // Ана тілі. - 2009. - 2 шілде.
165. Теңізбай, Аққұм. "Алтын тамырдан" қол үзбе [Мәтін] : [жазушының "Алтын тамыр" кітабы туралы] / Аққұм Теңізбай // Нұр - Астана. - 2008. - 9-16 сәуір. - Б. 6.

Мерзімді басылымдардағы жарияланымдары:

268. Салғараұлы, Қойшығара. Ана аманатына адалдық [Мәтін] : [белгілі түріктанушы ғалым, филология ғылымдарының докторы, профессор Қаржаубай Сартқожаұлы туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Егемен Қазақстан. - 2017. - 17 мамыр. - Б. 7.
269. Салғараұлы, Қойшығара. Ортақ тарихтағы олқылықтар [Мәтін] : [тарихи мәселелер туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Мәдени мұра. – 2016. - № 1 . - Б. 41-47.
270. Лайықты баға беретін кез келді [Мәтін] : [желтоқсан оқиғасы туралы] / Тоқтар Әубәкіров, Ғаділбек Шалахметов, Ғани Қалиев, Қойшығара Салғараұлы // Жас Алаш. - 2015. - 15 желтоқсан. - Б. 3.
271. Қобыландынікі делінетін алты мазар бар [Мәтін] : [Қобыланды батыр туралы тарихшы Қойшығара Салғараұлымен сұхбат] / Салғараұлы Қойшығара ; сұхбаттасқан Марфуға Шапиян // Аңыз адам. - 2015. - № 19. - Б. 17-20.
272. Салғараұлы, Қойшығара. Бала тәрбиесі [Мәтін] : [бала тәрбиесіне қатысты ойлар] / Қойшығара Салғараұлы // Қазақстан әйелдері. - 2015. – № 9. - Б. 12-14.
273. Салғараұлы, Қойшығара. Олар зиялылар қауымынан еді [Мәтін] : ["Еңбек" колхозы басқармасының төрағасы Ерназар Досмағамбетұлы туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Ақиқат. - 2010. - № 1. – Б. 66-69.
274. Салғараұлы, Қойшығара. Үздік үлгі [Мәтін] : [жазушы, ғалым Жұмағали Ысмағұлов туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Егемен Қазақстан. - 2008. - 15 сәуір. - Б. 5.
275. Салғараұлы, Қойшығара. Дәуірдің дара тұлғасы [Мәтін] : [Астана асқақтығы - мемлекеттің мерейі] / Қойшығара Салғараұлы // Астана. - 2008. - № 3. – Б. 6-9.
276. Салғараұлы, Қойшығара. Елдік негіздері [Мәтін] : [замана зиялылар зердесінде] / Қойшығара Салғараұлы // Егемен Қазақстан. - 2007. - 17-18 тамыз. - Б. 5.
277. Салғараұлы, Қойшығара. Жүрегіне қаламын сүйеген [Мәтін] : [профессор Мырзатай Жолдасбеков туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Егемен Қазақстан. - 2007. - 26 мамыр. - Б. 5.
278. Салғараұлы, Қойшығара. Ұлт мәдениеті мен тұрмысының энциклопедиясы [Мәтін] : [жазушы Сейіт Кенжеахметовтың соңғы туындылары туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Егемен Қазақстан. -

2007. - 6 қаңтар. - Б. 6.

279. Салғараұлы, Қойшығара. Даланың ақын перзенті [Мәтін] : [айтыскер ақын Әлпия Орманшина туралы] / Салғараұлы Қойшығара // Қостанай таңы. - 2005. - 8 сәуір. - Б. 4.
280. Салғараұлы, Қойшығара. Жарқын күн жақын болғай [Мәтін] : [халық ақыны Н. Ахметбековтың 100 жылдығында сөйлеген сөзі] / Қойшығара Салғараұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 4 ақпан. – Б. 4.
281. Салғараұлы, Қойшығара. Парыз [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісов туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 3 ақпан. - Б. 4.
282. Салғараұлы, Қойшығара. Қателік - деректе емес, тарихшыларда [Мәтін] : [жазушы Қойшығар Салғараұлының "Алтын тамыр" кітабы туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Егемен Қазақстан. - 2003. - 29 қаңтар. - Б. 9.

Майкөтов Әділбек
Туғанына 155 жыл
(1869-1919)

18 желтоқсан

Қоғам қайраткері, Қазақстанда Кеңес өкіметін орнату жолында күрескендердің бірі Әділбек Майкөтов. 1869 жылы 18 желтоқсанда Ақмола облысы Атбасар уездінің, Сарытой ауылында туған. 1887 жылы орыс-қазақ училищесін бітірген. Арнайы білімді. Омбы фельдшерлік мектебінде білім алған. Атбасарда дәрігерлік қызмет атқара жүріп, қоғамдық саяси өмірге де белсене араласты. 1905 жылдан бастап Петропавлдағы социал-демократтар ұйымымен байланыста болды. 1905-1907 жылдары Атбасар жұмысшыларының ереуілдерін ұйымдастыруда белсенділік танытты. 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілісінде қазақ жастарын тыл жұмыстарына мобилизациялауға қарсы шығып, Ұлытау өңірінде қарулы жасақ ұйымдастырды. 1916 жылы қазан айында жергілікті өкімет орындары Ә. Майкөтовты тұтқындап, түрмеге жапты. 1917 жылғы Ақпан төңкерісі нәтижесінде бостандыққа шықты. Ол Қазан төңкерісінен кейін большевиктер партиясына мүше болып, халық арасында үгіт-насихат жұмыстарын жүргізді. 1918 жылы ақпанда Атбасар уезді кеңестерінің съезінде уездік атқару комитетінің құрамына сайланды. Атбасар уездік кеңесі төрағасының орынбасары, Денсаулық сақтау бөлімінің меңгерушісі және қазақ бөлімі жұмысына жауапты қызметкер болды. 1918 жылы жазда Атбасарда кеңес билігі

құлатылғаннан кейін астыртын жағдайда уақытша Сібір үкіметіне, Алашорда бөлімдеріне, кейін Колчак диктатурасына қарсы күрес жүргізді.

Атбасар өңірінде партизан жасақтарын ұйымдастыруға атсалысты. 1919 жылы қаңтарда тұтқындалып, Колчак үкіметінің Атбасар үйездік төтенше комиссиясының шешімімен ату жазасына кесілді. Атбасар қаласында , туған жерінде ескерткіш орнатылып, мұражайлар ашылды. Оның атында республикамызда бірнеше мектеп, кеңшар, көшелер бар.

Ол туралы:

283. Әділбек Майкөтов [Мәтін] // Торғай елі : энцикл. / құраст. Т. Рсаев ; ред. А. Ахметов. – Алматы : Арыс, 2013. – Б. 283-284. 1.

Мерзімді басылымдардағы жарияланымдар:

284. Ахатов, Е. Ескерткіш орнатылды [Мәтін] : [туған жерінде Ә. Майкөтовке ескерткіш орнатылуы туралы] / Е. Ахатов // Торғай таңы. - 1997.-11 қараша.
285. Алпысұлы, С. Ұмытылмас есімдер, қилы тағдырлар [Мәтін] : [батыр Ә. Майкөтов туралы тың деректер] / С. Алпысұлы // Торғай таңы. - 1996. -2 қазан ; Көкшетау. - 1996. - 10,12 қыркүйек.
286. Алпысұлы, С. Атбасарлық ақиық азамат [Мәтін] : [революционер Ә. Майкөтов туралы] / С. Алпысұлы // Арқа ажары. - 1996. - 7 қыркүйек. - б.
287. Павлова, Л. Тарихпен бетпе-бет [Мәтін] : [халық батыры Ә. Майкөтовке ескерткіш орнатылуы туралы] / Л. Павлова // Торғай таңы. - 1991. - 26 қараша. - Б. 3.
288. Ахметжанова, К. Ерлігі оның ұмытылмайды [Мәтін] : [революционер Ә. Майкөтов туралы] / К. Ахметжанова // Торғай таңы. - 1987. - 11 тамыз. – Б. 4.
289. Жүнісов, Б. Ар алдында [Мәтін] : [повесть] / Б. Жүнісов // Жалын. – 1985. - Б. 112.
290. Құлпейісов, Е. Жалынды революционер – большевик [Мәтін] : революционер Ә. Майкөтовтың туғанына 100 жыл] / Е. Құлпейісов // Торғай таңы. - 1979. - 18 желтоқсан. - Б. 6.
291. Қойшыбаева, Н. Жалынды революционерге құрмет [Мәтін] : [ауылда Ә. Майкөтовке музей ашылды] / Н. Қойшыбаева // Торғай таңы. - 1977. - 15 маусым. - Б. 6.
292. Арқалық ауданы Майкөтов атындағы совхозда жалынды революционер Ә. Майкөтовке ескерткіш орнатылды // Торғай таңы. - 1977. - 14 мамыр.

*Қазақстан Республикасының 2024 жылы аталып өтілетін және
еске алынатын күндері*

Қаңтар

- 1** – әнші, Қазақстанның халық әртісі, Мемлекеттік сыйлықтың иегері **Ғарифолла Құрманғалиевтың** туғанына 115 жыл (1909-1993).
- 1** - жазушы, аудармашы **Мұхамед Нұртазиннің** туғанына 115 жыл (1909-1982).
- 1** - ақын **Ізтай Мәмбетовтың** туғанына 95 жыл (1929-1974).
- 1** - қобызшы, композитор **Жаппас Қаламбаевтың** туғанына 115 жыл (1909-1970).
- 1** – ақын, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері **Қадыр Әлімқұловтың** туғанына 75 жас (1949).
- 1** – кескіндемеші-график, қазақ бейнелеу өнерінің негізін салушы **Әбілхан Қастеевтің** туғанына 120 жыл (1904-1973).
- 7** - ақын **Ибрагим Исаевтың** туғанына 75 жыл (1949-2014).
- 10** - ақын **Байғожа Баязитовтың** туғанына 95 жыл (1929-1999).
- 10** - жазушы **Мүсілім Құмарбекұлының** туғанына 85 жыл (1939-2016).
- 11** - Қазақстандық ақын, аудармашы **А. М. Лембергтің** туғанына 105 жыл (1919-1987).
- 15** – тарихшы, ҚР ҰҒА-ның академигі, тарих ғылымдарының докторы, профессор **Мәлік-Айдар Хантемірұлы Асылбековтың** туғанына 95 жыл (1929-2015).
- 20** - ақын **Тоқтарбек Хамзиннің** туғанына 45 жас (1979).
- 22** - ақын **Алмас Темірбаевтың** туғанына 45 жас (1979).
- 24** - жазушы **Владимир Ермаченков** туғанына 85 жыл (1939-2009).
- 24** - Қазақстанның халық әртісі, актриса, әнші **Әйкен Мұсабекованың** туғанына 105 жыл (1919-1992).
- 27** – жазушы **Павел Петрович Бажовтың** туғанына 145 жыл (1879-1950).

Ақпан

- 3 - жазушы **Көсемәлі Сәттібайұлының** туғанына 65 жыл (1959).
- 4 - ақын, драматург, филология ғылымының докторы **Әбділдә Тәжібаевтың** туғанына 115 жыл (1909-1998).
- 4 - химик, ҚР ҰҒА-ның академигі, химия ғылымдарының докторы, профессор **Болат Жұбановтың** туғанына 95 жыл (1929-2014).
- 10 - ақын **Хамза Абдулиннің** туғанына 105 жыл (1919-2001).
- 10 - жазушы, аудармашы **Мұқан Мамажановтың** туғанына 95 жыл (1929-1996).
- 12 - жазушы **Советхан Ғаббасовтың** туғанына 85 жыл (1939).
- 15 - орыс ақыны **Н. И. Рыленковтың** туғанына 115 жыл (1909-1969).

- 15 – актер, режиссер, Қазақстанның және КСРО-ның халық артисі **Шәкен Аймановтың** туғанына 110 жыл (1914-1970).
- 17 – жазушы **Тұрлыбек Мәмесейіт** туғанына 75 жыл (1949).
- 18 - жазушы, сыншы **Төкен Ибрагимовтың** туғанына 85 жыл (1939-2017).
- 18 - әдебиет зерттеушісі, ҚР ҰҒА-ның корр. Мүшесі, филология ғылымдарының докторы, профессор **Әнуар Дербісәлиннің** туғанына 95 жыл (1929-1986).
- 20 – мемлекет және қоғам қайраткері **Ораз Жандосовтың** туғанына 135 жыл (1889-1938).
- 25 – Қазақстандық суретші **А.И. Бортниковтың** туғанына 115 жыл (1909-1989).
- 26 – жазушы, сықақшы **Тұрлыбек Доқтырханның** туғанына 75 жыл (1949).
- 26 - антиядролық «*Неведа-Семей*» қозғалысына 35 жыл (1989).
- 28 – композитор **Темір Тайбековтың** туғанына 85 жас (1939).

Наурыз

- 5 - жазушы Тұрсынғазы Әлпейісовтың туғанына 75 жыл (1949-2008).
- 8 – театр және кино актрисасы, Қазақстанның халық артисі **Әмина Өмірзақованың** туғанына 105 жыл (1919-2006).
- 9 – ақын, жазушы **Мамытбек Қалдыбаевтың** туғанына 85 жас (1939).
- 9 - украин ақыны Тарас Григорьевич Шевченконың туғанына 210 жыл (1814-1861).
- 10 - жазушы **Жамлиқа Шалұлының** туғанына 85 жыл (1939-2008).
- 11 - жазушы **Орысбай Әбділдәұлының** туғанына 85 жас (1939).
- 14 – биология ғылымының докторы, профессор **Лұқпан Қылышевтың** туғанына 115 жыл (1909-1991).
- 16 - жазушы, драматург Қалдарбек Найманбаевтың туғанына 85 жыл (1939-2004).
- 19 – ақын, жазушы Мейірбек Ақынбекұлының туғанына 85 жыл (1939-2009).
- 20 - композитор, этнограф, Қазақстанның халық артисі Александр

- Викторович Затеавичтің туғанына 155 жыл (1869-1936).
- 20** - халық ақыны Халима Өтеғалиеваның туғанына 135 жыл (1889-1984).
- 22** - әнші, жазушы, Қазақстанның еңбек сіңірген артисі **Жәнібек Кәрменовтың** туғанына 75 жыл (1949-1992).
- 22** – ақын **Адалбек Ахмәди** туғанына 55 жас (1969).
- 25** - жазушы **Ерғали Сағаттың** туғанына 75 жыл (1949-2020)
- 31** - ақын **Абдүмәжит Дулятовтың** туғанына 75 жыл (1949-2008).

Сәуір

- 1** – орыс жазушысы **Николай Васильевич Гогольдің** туғанына 2015 жыл (1809-1852).
- 1** - музыкатанушы **Алма Темірбекованың** туғанына 95 жыл (1929-2009).
- 3** - жазушы **Лиля Калаустың** туғанына 55 жас (1969).
- 4** - жазушы **Әлмәмбет Әлішевтің** туғанына 85 жас (1939).
- 8**- әнші, Қазақстанның еңбек сіңірген артисі **Бақтияр Тайлақбаевтың** туғанына 65 жыл (1959).
- 12** - академик **Қаныш Имантайұлы Сәтбаевтың** туғанына 125 жыл (1899-1964).
- 15** - қоғам қайраткері **Өмірбек Байгелдінің** туғанына 85 жыл (1939).
- 15** – жазушы, драматург **Балғабек Қыдырбекұлының** туғанына 95 жыл (1929-1995).
- 22** - әнші, әуесқой композитор, Қазақстанның еңбек сіңірген мәдениет қайраткері **Жақсыкелді Сейіловтің** туғанына 75 жыл (1949-1997).
- 22** - орыс жазушысы **В. М. Кожевниковтың** туғанына 115 жыл (1909-1984).
- 25** – композитор, Қазақстанның еңбек сіңірген өнер қайраткері **Тілес Қажығалиевтің** туғанына 75 жыл (1949-1996).

Мамыр

- 1** - режиссер **Жанат Хаджиевтің** туғанына 75 жыл (1949-2017)
- 6** – ақын, жазушы **Әли Ысқабаевтың** туғанына 85 жыл (1939).
- 6** – ақын, прозашы **Өріс Яшкүрқызының** туғанына 75 жас (1949).
- 9** - әнші, Қазақстанның еңбек сіңірген әртісі **Майра Мұхамедқызының** туғанына 55 жыл (1969).
- 9** - жазушы, аудармашы **Айтбай Шаншаровтың** туғанына 95 жас (1929).
- 10** - жазушы, аудармашы **Баймұханбет Тоқтаровтың** туғанына 95 жыл (1929-1970).
- 10** - жазушы, журналист **Кәкімжан Қазыбаевтың** туғанына 95 жыл (1929-1989).

- 11** - ғалым, ұлттық археология мектебінің негізін салушы, академик **Әлкей Марғұланның** туғанына 120 жыл (1904-1985).
- 12** - Алаш қайраткері, тарихшы-ғалым **Мұхамеджан Тынышбаевтың** туғанына 145 жыл (1879-1938).
- 14** – ақын, жазушы **Ілияс Жансүгіровтың** туғанына 130 жыл (1894-1938).
- 15** – ақын **Сағи Жиенбаевтың** туғанына 90 жыл (1934-1994).
- 18** - жазушы **Кәмила Құдабаеваның** туғанына 85 жыл (1939-2022).
- 18** - публицист **Марат Тоқашбаевтың** туғанына 75 жыл (1949).
- 19** - ақын **Әмірхан Балқыбектің** туғанына 55 жыл (1969-2014).
- 20** - ақын, жазушы **Өтеген Күмісбаевтің** туғанына 85 жыл (1939-2016).
- 20** - жазушы, аудармашы **Хайдолла Тілемісовтың** туғанына 95 жыл (1929-2000).
- 26** – публицист-жазушы **Өтепберген Әлімгереевтің** туғанына 75 жыл (1949).
- 30** – экономист, экономика ғылымдарының докторы, профессор **Марат Кенжеғозиннің** туғанына 85 жыл (1939-2006).
- 31** - Ақтөбе қаласының іргетасы қаланғанына 155 жыл (1869).

Маусым

- 1** - күйші, Қазақстанның халық артисі **Бақыт Қарабалинаның** туғанына 85 жыл (1939-1990).
- 6** - орыс ақыны **Александр Сергеевич Пушкиннің** туғанына 225 жыл (1799-1837).
- 10** - жазушы, аудармашы **Нұрғазы Шәкеевтің** туғанына 95 жыл (1929-2008).
- 15** – жазушы, журналист **Саламат Хайдарұлының** туғанына 105 жыл (1919-2015).
- 22** - ақын, әнші-композитор **Кенен Әзірбаевтың** туғанына 140 жыл (1884-1976).
- 23** - орыс ақыны **А. А. Ахматованың** туғанына 135 жыл (1889-1966).
- 28** - суретші **Аманат Назарқұлдың** туғанына 65 жыл (1959).
- 29** - академик, биохимик, ҚР ҰҒА-ның академигі, биология ғылымдарының докторы, профессор **Мұрат Айтхожиннің** туғанына 85 жыл (1939-1987).
- 30** – жазушы, ақын **Ханбибі Есенқарақызының** туғанына 75 жыл (1949).

Шілде

- 12 – жазушы **Николай Раевскийдің** туғанына 130 жыл (1894-1982).
18 - жазушы, аудармашы **Төлек Тілеухановтың** туғанына 85 жыл (1939).
19 - суретші, мүсінші **Әділет Жұмабайдың** туғанына 65 жыл (1959).
20 - композитор, Қазақстан халық әртісі **Анатолий Владимирович Бычковтың** туғанына 95 жыл (1929-1997).
21 - америка жазушысы **Эрнест Хемингуэйдің** туғанына 125 жыл (1899-1961).
22 - әнші, Қазақстанның халық артисі **Лаки Кесоглудің** туғанына 85 жыл (1939).
25 - жазушы, кинорежиссер, актер **Василий Макарович Щукшиннің** туғанына 95 жыл (1929-1974).
30 - тарихшы, тарих ғылымдарының докторы **Ләйлә Мұхтарқызы Әуезованың** туғанына 95 жыл (1929-1993).

Тамыз

- 4 - әдебиеттанушы, жазушы **Құныпия Алпысбаевтің** туғанына 75 жыл (1949).
5 - күйші-композитор, Қазақстанның еңбек сіңірген мәдениет қайраткері **Әбдімомын Желдібаевтың** туғанына 85 жыл (1939).
25 - жазушы, публицист **Олег Мацкевичтің** туғанына 105 жыл (1919-1987).
28 - неміс ақыны, драматург, ғалым **И. В. Гетенің** туғанына 275 жыл (1749-1832).
28 - әнші, Қазақ ССР-інің халық артисі **Жүсіпбек Елебековтың** туғанына 120 жыл (1904-1977).
29 - «Семей» ядролық полигоны, сынақ аймағында бірінші атом бомбасының сынау өткізілді, жарылысқа 75 жыл (1949).

Қыркүйек

- 3 - әдебиет зерттеушісі, филология ғылымдарының докторы, профессор **Шериазадан Елеуеновтің** туғанына 95 жыл (1929-2020).
7 - күйші, домбырашы, Қазақстанның халық артисі **Рүстем Омаровтың** туғанына 105 жыл (1919-1988).
12 - сәулетші, Қазақстанның еңбек сіңірген құрылысшысы **Төлеу Бәсеновтың** туғанына 115 жыл (1909-1976).
16 - жазушы, аудармашы, киноактер **Сәтімжан Санбаевтың** туғанына 85 жыл (1939-2013).
17 - мемлекет қайраткері, экономика ғылымдарының докторы **Марат**

- Оспановтың** туғанына 75 жыл (1949-2000).
- 23** - ақын **Ақұштап Бақтыгерееваның** туғанына 80 жыл (1944).
- 24** - ақын, жазушы **Балтабай Адамбаевтың** туғанына 105 жыл (1919-1990).
- 25** - ақын **Баймағанбет Ізтөлиннің** туғанына 125 жыл (1899-1921).
- 28** - физик, ҚР ҰҒА-ның академигі, физика-математика ғылымдарының докторы, профессор **Жабағы Тәкібаевтың** туғанына 105 жыл (1919-2016).
- 29** – орыс жазушысы **Николай Алексеевич Островскийдің** туғанына 120 жыл (1904-1936).

Қазан

- 1** - академик, экономист, қоғам қайраткері **Сақтаған Бәйішевтың** туғанына 120 жыл (1909-1982).
- 3** - балалар жазушысы, драматург **Әлдихан Қалдыбаевтың** туғанына 85 жыл (1939-2015).
- 13** - жазушы **Бердібек Соқпақбаевтың** туғанына 100 жыл (1924-1991).
- 15** - орыс ақыны **М. Ю. Лермонтовтың** туғанына 210 жыл (1814-1841).
- 15** - жазушы, қоғам қайраткері **Сәкен Сейфуллиннің** туғанына 130 жыл (1894-1938).
- 23** - гидро-геолог, ҚР ҰҒА-ның академигі, геология-минерология Ғылымдарының докторы, профессор **Серік Мұхамеджановтың** туғанына 95 жыл (1929-2015).
- 25** - боксшы, КСРО еңбек сіңірген спорт шебері **Серік Қонақбаевтың** туғанына 65 жыл (1959).
- 26** - ғалым, педагогика ғылымдарының докторы, профессор **Құбығұл Жарықбаевтың** туғанына 95 жыл (1929-2021).
- 28** - жазушы **Герольд Белгердің** туғанына 90 жыл (1934-2015).
- 30** – актриса, Қазақстанның еңбек сіңірген артисі **Рымкеш Омарханованың** туғанына 85 жыл (1939).

Қараша

- 1**- жазушы **Сейілғазы Әбдікәрімовтың** туғанына 75 жыл (1949-2016).
- 3** - Қазақстан Композиторлар Одағының құрылғанына 85 жыл (1939).
- 3** - ғалым, шығыстанушы **В. В. Бартольдтың** туғанына 155 жыл (1869-1930).
- 4** - әнші, Қазақстанның халық артисі **Суат Әбусейітовтың** туғанына 95 жыл (1929-1992).
- 10** -сәулетші **Малбағар Мендіқұловтың** туғанына 115 жыл (1909-1986).
- 10**- ақын Шаймерген Әлдибекұлының туғанына 85 жыл (1939-2008).
- 12** – жазушы, аудармашы **Байұзақ Қожабектің** туғанына 95 жыл (1929-2001).
- 15** – жазушы, драматург **Бейімбет Майлиннің** туғанына 130 жыл

(1894-1938).

- 17 – жазушы **Керімбек Сыздықовтың** туғанына 85 жыл (1939-2008).
- 19 - жазушы, аудармашы **Ғалия Есбатырованың** туғанына 105 жыл (1919).
- 19 – жазушы **Сапар Байжановтың** туғанына 95 жыл (1929-1999).
- 23 - ақын **Зайда Елғондинованың** туғанына 75 жыл (1949).

Желтоқсан

- 2 - жазушы, филолог, әдебиет зерттеушісі **Қаратай Құттыбаевтың** туғанына 95 жыл (1929-1994).
- 6 - жазушы, мемлекет және қоғам қайраткері, Қазақстанның халық жазушысы **Әбіш Кекілбаевтың** туғанына 85 жыл (1939-2015).
- 11 - әнші, музыкатанушы **Талиға Бекхожинаның** туғанына 105 жыл (1919-1995).
- 15 - кескіндемеші, театр және кино суретшісі, Қазақстанның халық суретшісі **Гулфайрус Ысмайылованың** туғанына 95 жыл (1929-2013).
- 16 - әнші, Қазақстанның және КСРО-ның халық артисі **Бибігүл Төлегенованың** туғанына 95 жас (1929).
- 17 - «Егемен Қазақстан» газетінің шыққанына 105 жыл (1919).
- 18 - қоғам қайраткері **Әділбек Майкөтовтің** туғанына 155 жыл (1869-1919).
- 19 - әдебиетші, ғалым **Құдайберген Жұбановтың** туғанына 125 жыл (1899-1938).
- 21 - ақын **Өкім Жайлауовтың** туғанына 100 жыл (1929-2008).
- 22 - физик, ҚР ҰҒА-ның академигі, физика-математика ғылымдарының докторы, профессор **Фазылхан Бәйімбетовтың** туғанына 85 жыл (1939-2011).
- 25 - ақын, Қазақстанның халық жазушысы **Фариза Оңғарсынованың** туғанына 85 жыл (1939-2014).
- 25 - Ауған соғысының басталғанына 45 жыл (1979-1989).
- 25 - публицист, Алаш қайраткері **Мұстафа Шоқайдың** туғанына 135 жыл (1889-1941).
- 26 - мемлекет қайраткері **Тұрар Рысқұловтың** туғанына 130 жыл (1894- 1938).
- 29 - ақын **Күлән Шілдебаеваның** туғанына 95 жыл (1929-2000).

Айы күні белгісіз атаулы күндер

- «Абай ұрпақтары» қолжазба журнал, Семей обл. Абай ауд. Қарауыл ауылындағы Абай атындағы орта мектепте оқушылар мен мұғалімдердің күшімен шығып келеді, жарық көргеніне 85 жыл (1939).
- актер, Қазақстанның еңбек сіңірген артисі Қарабай Сатқанбаев туғанына 75 жыл (1949-2009).
- Ақтөбе облыстық тарихи-өлкетану мұражайы, құрылғанына 95 жыл (1929).
- ақын **Әлібек Байкеновтың** туғанына 135 жыл (1889-1944).
- ақын **Қажытай Ілясовтың** туғанына 85 жыл (1939).
- ақын **Майра Жансаеваның** туғанына 115 жыл (1909-1978).
- ақын, журналист **Сәбит Дөнентаев** туғанына 130 жыл (1894-1933).
- Алаш қозғалысының қайраткері, заңгер **Сейілбек Жанайдаровтың** туғанына 140 жыл (1884-1929).
- Алаш қайраткері **Райымжан Мәрсековтің** туғанына 145 жыл (1879-1937).
- әнші, домбырашы, актер **Байғабыл Жылқыбайұлы** туғанына 130 жыл (1894-1977)
- әнші, композитор, ақын **Қожағұлұлы Біржан** (Біржан сал) туғанына 190 жыл (1834-1897).
- әскери ұшқыш, Кеңес Одағының батыры **Нүркен Әбдіровтің** туғанына 105 жыл (1919-1942).
- батыр, қолбасшы **Өтеген Өтеғұлұлының** туғанына 325 жыл (1699-1773).
- би **Әйтеке би Байбекұлы** туғанына 380 жыл (1644-1700).
- жазушы, қоғам қайраткері **Көлбай Төгісовтің** туғанына 145 жыл (1879-1919).
- жазушы **Саид Баязитовтың** туғанына 95 жыл (1929-1981).
- жазушы, аудармашы, драматург **Жүсіпбек Аймауытовтың** туғанына 135 жыл (1889-1931).
- Жалын журналының алғашқы саны жарыққа шыққанына 55 жыл (1969).
- Жаңаөзен оқиғасына 35 жыл (1989 маусым).
- жырау **Есет Қараұлының** туғанына 245 жыл (1779-1869).
- күйші, Қазақстанның еңбек сіңірген әртісі **Темірбек Ахметовтың** туғанына 105 жыл (1919-1952).
- Қазақ Ұлттық аграрлық университеті (ҚазҰАУ), құрылғанына 95 жыл (1929)
- «Қыз Жібек» лиро-эпостық жыр, тұңғыш кітап болып басылып шыққанына 125 жыл (1894)
- Қызылорда облыстық тарихи-өлкетану мұражайы, құрылғанына 80 жыл (1939).
- мемлекет қайраткері, қуғын-сүргін құрбаны **Исаев Ораз** туғанына 125 жыл (1899-1938).
- мемлекет және қоғам қайраткері **Санжар Асфендияровтың** туғанына 135 жыл (1889-1938).
- мемлекет қайраткері **Жантөре Айшуақұлының** туғанына 265 жыл

(1759-1809).

- педагог, жазушы, драматург **Тайыр Жомартбаевтың** туғанына 140 жыл (1884-1937).
- сәулетші, халық шебері **Серәлі Еламанұлының** туғанына 215 жыл (1809-1902).
- тарихшы, ғалым **Мұхаммед Хайдар Дулатидің** туғанына 525 жыл (1499-1561).
- халық ақыны **Бернияз Күлеевтің** туғанына 125 жыл (1899-1923).
- халық ақыны **Қазанқап Байболовтың** туғанына 133 жыл (1891-1945).
- халық композиторы, күйші, ақын-жыршы **Өскенбай Қалманбетовтың** туғанына 155 жыл (1869-1925).

Қазақстан Республикасының Ұлттық мерекесі

16-17 желтоқсан Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күні

Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік мерекелер

1-2 қаңтар	Жаңа Жыл
8 наурыз	Халықаралық әйелдер күні
21-23 наурыз	Наурыз мейрамы
1 мамыр	Қазақстан халқының бірлігі мерекесі
7 мамыр	Отан қорғаушылар күні
9 мамыр	Жеңіс күні мерекесі
6 шілде	Астана күні
30 тамыз	Қазақстан Республикасының Конституциясы күні
1 желтоқсан	Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентінің күні

Қазақстан Республикасындағы кәсіптік және өзге де мерекелер

10 қаңтар	Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы күні
1 наурыз	Алғыс айту күні (2016 жылдан өзгертілген) Жерге орналастыру, геодезия және картография күні – наурыздың екінші жексенбісі
2 наурыз	Туберкулез ауруына дүниежүзілік күрес күні.
27 наурыз	Халықаралық театр күні
1 сәуір	Күлкі күні
2 сәуір	Халықаралық балалар кітабы күні
7 сәуір	Геолог күні – сәуірдің бірінші жексенбісі
7 сәуір	Дүниежүзілік денсаулық күні
12 сәуір	Ғылым қызметкерлері күні
21 сәуір	Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызмет күні

- 23 сәуір** Дүниежүзілік кітап және авторлық құқық күні
- 24 сәуір** Халықаралық жастар ынтымағы күні
- 5 мамыр** Халықаралық мүгедектер құқығын қорғау күні
- 18 мамыр** Халықаралық мұражайлар күні
- 21 мамыр** Мәдениет және өнер қызметкерлерінің күні
- 26 мамыр** Химия өнеркәсібі қызметкерлерінің күні - мамырдың соңғы жексенбісі
- 31 мамыр** Саяси қуғын-сүргін және ашаршылық құрбандарын еске алу күні
- 1 маусым** Халықаралық балаларды қорғау күні
- 4 маусым** Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері күні
- 5 маусым** Эколог күні
- 9 маусым** Жеңіл өнеркәсіп қызметкерлерінің күні – маусымның екінші жексенбісі
- 16 маусым** Медицина қызметкері күні – маусымның үшінші жексенбісі
- 23 маусым** Мемлекеттік қызметші күні
- 23 маусым** Полиция күні
- 28 маусым** Байланыс және ақпарат қызметкерлерінің күні
- 1 шілде** Ұлттық Домбыра күні – шілденің бірінші жексенбісі
- 2 шілде** Дипломатиялық қызмет күні
- 9 шілде** Балық шаруашылығы қызметкерлері күні – шілденің екінші жексенбісі
- 13 шілде** Қазақстан Республикасы ұлттық қауіпсіздік органдары қызметкерлері күні
- 21 шілде** Металлург күні – шілденің үшінші жексенбісі
- 23 шілде** Сауда қызметкерлері күні – шілденің төртінші жексенбісі
- 4 тамыз** Көлік қызметкерлері күні – тамыздың бірінші жексенбісі
- 11 тамыз** Құрылысшы күні – тамыздың екінші жексенбісі
- 18 тамыз** Шекарашылар күні
- 18 тамыз** Спорт күні – тамыздың үшінші жексенбісі
- 25 тамыз** Шахтер күні – тамыздың соңғы жексенбісі
- 1 қыркүйек** Білім күні
- 3 қыркүйек** Мұнай-газ кешені қызметкерлерінің күні – қыркүйектің бірінші жексенбісі
- 8 қыркүйек** Отбасы күні – қыркүйектің екінші жексенбісі
- 15 қыркүйек** Қазақстан халқы тілдерінің күні – қыркүйектің үшінші жексенбісі
- 28 қыркүйек** Атом саласының қызметкерлерінің күні
- 29 қыркүйек** Еңбек күні – қыркүйектің соңғы жексенбісі
- 29 қыркүйек** Машина жасаушы күні – қыркүйектің соңғы жексенбісі
- 30 қыркүйек** Әділет органдары қызметкерлерінің күні

	Мұғалім күні – қазанның бірінші жексенбісі
1 қазан	Халықаралық қарттар күні
1 қазан	Халықаралық музыка күні
5 қазан	Халықаралық дәрігерлер күні
24 қазан	Кітапханашылар күні
25 қазан	Республика күні
	Орман шаруашылығы қызметкері күні – қазанның үшінші жексенбісі
19 қазан	Құтқарушы күні
29 қазан	Әлеуметтік қорғау жүйесі қызметкерлерінің күні – қазанның соңғы жексенбісі
5 қараша	Сыртқы барлау күні
8 қараша	Статистика күні
15 қараша	Ұлттық валюта – теңге күні, Қазақстан Республикасы қаржы саласы қызметкерлерінің кәсіби мерекесі
17 қараша	Халықаралық студенттер күні
17 қараша	Ауыл шаруашылық қызметкерлері күні – қарашаның үшінші жексенбісі
6 желтоқсан	Прокуратура күні
12 желтоқсан	Кеден органы қызметкерлері күні
15 желтоқсан	Энергетик күні – желтоқсанның үшінші жексенбісі

Есімдердің алфавиттік көрсеткіші

- Абдуллин, Ә. - 135, 224, 226, 237, 239
Ағыбаева, А. - 113
Айтмағамбетов, Е. - 91
Алдабергенұлы, Қ. - 24-25
Алмат, О. - 209
Алпысұлы, С. - 285-286
Асанов, Қ. - 225
Атабаев, Қ. - 265-266
Ахатов, Е. - 284
Ахметжанова, К. - 288
Әбдікұлы, Т. - 95
Әлмағамбет, Б. - 120
Әлмағамбетов, Е. - 234
Әлімов, Қ. - 129
Әсіпұлы, С. - 89,119,126,130,133
Бадаева, С. - 102
Бадаққызы, Г. - 8
Байділдин, Ш. - 86,88
Байжан, А. - 94
Байтұрсын, І. - 97-98
Балтабаева, А. - 6
Бектемісов, А. - 85
Бектемісов, Н. - 63-83,101,103
Бектемісова, Қ. - 92
Бекетов, Ғ. - 131
Ералин, Б. - 138
Есенбаев, С. - 127-128
Есенжол, А. - 112
Жақсан, О. - 23
Жангелдин, Ә. - 104-111,124
Жангелдин, Т. - 121
Жолдыбаев, С. - 145
Жұртбай, Т. - 116
Жүнісов, Б. - 289
Жүнісұлы, Ж. - 100
Исаханов, Ә. - 122
Иіпұлы, Т. - 93
Кәдірбекқызы, Г. - 55
Кәпқызы, Е. - 143
Кекілбаев, Ә - 7,12,62
Кенжеахметов, С. - 142
Кеңбейілов, М. - 139
Қадырменова, Ә. - 4
Қабышұлы, Ғ. - 52
Қалдан, Е. - 218
Қалина, К. - 56
Қамбарбекова, Қ. - 53
Қамытбекұлы, Ғ. - 51
Қарымсақова, А. - 10
Қасымов, М. - 213
Қирабаев, С. - 228
Қожамқұлов, С. - 58
Қожахметұлы, Е. - 87, 212
Қозыбаев, І. - 136
Қойшыбаева, Н. - 291
Қорғанбек, А. - 223
Қосабаев, Ж. - 117
Қуанова, Р. - 5
Құдаш, С. - 59
Құлпейісов, Е. - 290
Құрманғали, Қ. - 229
Мағзұмов, Н. - 125
Майлин, Б. - 27-43
Майлина, К. - 48, 57
Мауданов, А. - 90, 227
Мәдиев, Ж. - 219
Меңдібай, С. - 46,50,54,214
Мұқанов, С. - 61
Мұсабаев, Х. - 222, 233
Нұржанов, Х. - 132
Нұрғали, Р. - 230, 232
Нұрмаханова, Ж. - 118
Омашұлы, Н. - 263
Оспанұлы, С. - 84, 215, 264
Өмірзақов, Е. - 1-3,60
Павлова, Л. - 287
Рамазанұлы, С. - 44

Рахманова, Н. - 49
Сағитова, Г. -26
Салғараұлы, Қ. – 99, 240-260, 268-282
Сатыбалдин, С. - 231
Сәрсекеева, Г. - 210, 220
Сәрсекеев, Қ. - 96, 148-162,163-208
Сейітжанов, К. - 261
Симашко, М. 140
Тәжкенов, Б. - 147
Тәж-Мұрат, М. - 115
Тәукенов, Ж. - 221
Теңізбай, А. - 267
Тұрғынбеков, С. – 144, 217
Тұрсынбайұлы, Б. - 47
Хасенов, Е. - 22
Хасенова, Р. - 123
Шипин, О. - 13-20
Шүкіров, С. - 137
Ыбырай, Ә. - 45
Ыдырысов, Ә. - 235
Ілияс, Б. - 11
Янчук, Э. - 148

Мазмұны

1. Құрастырушыдан.....	3
2. Арқалық қаласы және аймағының 2024 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндері.....	4-6
3. Айы мен күні белгісіз атаулы күндер.....	6
4. Өмірзақов Елубай.....	7-9
5. Шипин Омар.....	9-11
6. Майлин Бейімбет.....	11-14
7. Бектемісов Назарбек.....	14-19
8. Жангелдин Әліби.....	19-23
9. Сәрсекеев Қоғабай.....	23-31
10. Салғараұлы Қойшығара.....	31-35
11. Майкөтов Әділбек.....	35-37
12. Қазақстан Республикасының 2024 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндері.....	37-43
13. Айы мен күні белгісіз атаулы күндер.....	43-44
14. Ұлттық мереке.....	45
15. ҚР мемлекеттік мерекелер.....	45
16. ҚР кәсіптік және өзге де мерекелер.....	46-47
17. Есімдердің алфавиттік көрсеткіші.....	48-49

Шығ. жауапты:..... Ж. Қ. Абжанова
Құрастырушы:..... Г. А. Нугманова,
Т. С. Қойшыбаева
Безендірген:..... Г. А. Нугманова
Редакторы:..... Ж. Қ. Абжанова

Басуға 26.09.2023 ж. қол қойылды
Қаріп түрі Times New Roman.
Басылымның көлемі: 0,5
Таралымы 5 дана

**«Арқалық қаласындағы
облыстық № 2 әмбебап ғылыми кітапханасы» КММ**

**110300, Қостанай облысы, Арқалық қаласы
Абай көшесі, 62. Тел. (факс) 7-09-16.
E – mail:arkounb@mail.ru**

